

مقالات و پژوهش‌هایی از ۱۵۰ نویسنده و پژوهش‌گر در باره‌ی:

ادبیات تبعید یا مهاجرت؟ * ادبیات زندان در تبعید * جنبش مبارزاتی زنان در تبعید * مروری بر روند تشکیلاتی سازمان
های چپ در تبعید * ترانه سرایی در تبعید * داستان نویسی و نقد و پژوهش ادبی در تبعید و مهاجرت * مقالاتی در باره‌ی
تبعید و مهاجرت * سینمای تبعید و مهاجرت * خاطره نویسی در تبعید و مهاجرت * تأثیر تبعید و مهاجرت *
شعر تبعید و مهاجرت * طنز در تبعید و مهاجرت * نشر و انتشارات در تبعید و مهاجرت

داد که تا مدتی تبعید و فشارهای اجتماعی را فراموش کنند و پایه‌های زندگی آزادمنشانه‌ای را برپا دارند و برای فرصت کوتاهی هم که شده آن را با لذت بپوشند! اما پایه‌های این زندگی از سالهای ۱۳۲۸ به شکل جدی یکی از پس دیگری توسط محمدرضا شاه، برچیده شد و کودتای ۲۸ مرداد، کشور را به برهوت جانگناه استبداد کشاند. این واقعه منجر به احیای مقوله تبعید به معنای جدی آن در ایران شد! آری، کودتای ۲۸ مرداد، نقطه عطفه شکل‌گیری فرهنگ تبعید محسوب می‌شود. با اینهمه تبعیدیان و مهاجرین سیاسی متأثر از ۲۸ مرداد بنا به دلایل تعلقات سیاسی و اسکان‌گزینی اکثر آنها در کشورهای سوسیالیستی سابق و نبود امکان تحرکات وسیع سیاسی - فرهنگی از آن نوع که در کشورهای سرمایه‌داری متداول است، نتوانست منجر به شکل‌گیری هنر تبعید و تأثر آن شود! تنها گاهی و به مناسبت‌هایی تحرکاتی از فعالیت‌های هنری در این دروان دیده می‌شود که هنوز با مقوله‌ی جدی تأثر تبعید، فاصله بسیار دارد. با اینکه در این دروان نوشین و برخی از شاگردانش به اجبار راه تبعید را برگزیده‌اند.

تبعید و شکل‌گیری هنر تبعید به معنای وسیع و جدی آن را ایرانی‌ها "مدیون" حکومت جمهوری اسلامی هستند! از همین رو اگر قرار باشد که حکومت‌های ایران را از دروان مشروطه تا کنون از منظر تبعید و هنر تبعید بنگریم، باید که مدال بزرگی بر سینه‌ی حکومت جمهوری اسلامی نصب کرد. چرا که این حکومت با تفکر ارتجاعی و سلطه‌جوی سیاسی خویش، توانست اولاً بالاترین تعداد کمی و کیفی تبعیدیان ایرانی را به جهان "تقدیم" کند، دوماً این خیل عظیم تبعیدیان در زندگی اجتماعی خویش - با تجربه‌ی همه‌ی حوادث دردناکش - در تلاش معنوی خویش، سرمایه فرهنگی را ایجاد کنند که با دیگر دروان تبعید ایرانی‌ها، تفاوت جدی داشته باشد.

فرهنگ معنوی انسان ترک کشور کرده‌ی ایرانی از بهمن ۵۷ تا کنون، در عرصه‌های متنوع و متفاوت با کم و کیف‌های مختلف، از چنان میزان و گستردگی برخوردار گشته که می‌تواند خود زبان گویای این بخش از دروان زندگی ما ایرانیان باشد. پر واضح است که کم و کیف این فرهنگ تبعیدی در همه عرصه‌ها به یک میزان نبوده است. برای مثال ادبیات داستانی تبعید و یا در این اواخر ادبیات زندان به مراتب از غنا و گستردگی بیشتری نسبت به عرصه‌ی ادبیات نمایشی، نقاشی و غیره برخوردار گشته است! بررسی دلایل این امر از حوصله و وظیفه این نوشتار بیرون است!

موضوع

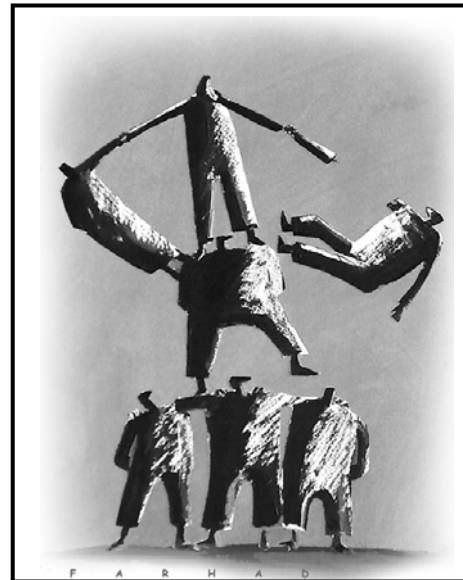
همانطور که در بالا نیز بدان اشاره شد، تأثر تبعید نیز بسان دیگر عرصه‌های فعالیت فرهنگی تبعیدیان این دروان، نتیجه‌ی فعالیت چندین ساله‌ی انسان ایرانی است. بی‌شک پراکندگی جغرافیایی تبعیدیان، دشواری‌های رنگارنگ، از جمله اختلالات فکری و سلیقه‌ای، دخالت‌های مستقیم و یا غیر مستقیم تعلقات سیاسی گذشته و حال فعالین تبعیدی، همگی کار پیگیر در امر بررسی هنر تبعید را دشوارتر کرده است. از این رو بررسی تأثر تبعید و تهیه روزشمار آن نیز از این قاعده مستثنی نیست!

تبعید در ذات خویش، نگرش سیاسی را با خود همراه دارد. انسان تبعیدی، چه آنکه او را به زور به تبعید فرستاده باشند و چه آن که تبعید به اجبار "اختیار" کرده باشد! مدام با امر سیاست درگیر و در فعالیت اجتماعی و نبرد منتج از آن، سهیم است. انسان تبعیدی همواره در اندیشه‌ی چرایی تبعید بسر می‌برد؛ از این راه فعالین تأثری نیز از زمان شکل‌گیری تأثر تبعید و به همراه آن مقولات نظری‌اش بر سر معنا و گستره‌ی واژه تبعید، بحث‌های بسیار کردند که در ابتدا کاری حاشیه‌ای و پراکنده بود؛ اما به مرور در برخی از مراسم‌های تأثری و مطبوعات تأثری، به نوشته‌های فشرده و یا سخنرانی‌های مبسوط و متمرکز منجر گشت.

از میان مجموعه‌ی بحث‌ها می‌توان به طور عمده به شکل‌گیری دو نوع نگرش کلی به مقوله‌ی تأثر تبعید اشاره کرد؛ که هر یک از این دو نوع نگرش، نظریات خویش را در مباحث سه‌گانه‌ی «هنر تبعید و تبعیدی»، «حد و مرز تأثر تبعید از غیر تبعیدی» و «چشم‌انداز تأثر تبعید»، منعکس می‌کردند.

«هنر تبعید و تبعیدی»

نگرشی بر آن بود که حضور هنرمند تبعیدی را در بیرون از مرزهای کشور برابر با تأثر تبعید بدانند. به زبان دیگر این دسته معتقد بودند که هر نوع تولید

تأثر تبعید! و! مهاجرت!!

همانطور که قبلاً اشاره کردم، برای این بخش نیز دست یاری به سوی همکار خوبمان ناصر رحمانی نژاد و ابراهیم مکی دراز کردیم و از اینان خواستیم که مسئولیت این بخش را به عهد بگیرند؛ این دوستان به علت گرفتاری و مشکلات، تنها پذیرفتند که خود مقاله‌ای برای این بخش تهیه کنند. ولی متأسفانه همیار ما ناصر رحمانی نژاد به خاطر بیماری، نتوانست تا آخرین لحظات، حتماً مقاله خود را برای این شماره، آماده کند.

آن چه در زیر می‌خوانید حاصل تلاش است که آن را مدیون دوستان تأثری: ابراهیم مکی، اصغر نصرتی، مجید فلاح زاده، بهرخ حسین بابایی، سیمین متین، بهروز به نژاد و فرزانه تأییدی، مری آبیکی، کامران نوزاد، رامین یزدانی، علی و سام بدری، حمید عبدالملکی، رضا جعفری و اصغر داوری می‌دانیم. با تشکر از این دوستان.

آرش

نگاهی گذرا به تأثر ایرانیان تبعیدی! و! مهاجرت!!

اصغر نصرتی (چهره)

مقدمه

ردپای تبعید و تبعیدیان ایرانی را می‌توان تا حدی از دروان قاجار یافت و دنبال کرد. دوران قاجار اما با همه‌ی کمبودهایش در زمینه‌های آزادی‌های سیاسی و اجتماعی چندان در گسترش کمی و کیفی تبعید و تبعیدیان نتوانست "موثر" باشد. و این شمار آدمیان اندک، به جزء چند استثناء، تنها به عرصه‌ی ویژه‌ای، یعنی سیاست، محدود و مشغول بودند!

اوان دوران رضا شاه نفس تازه‌ایی در جامعه پراشته‌ای و نیازمند ایران دمید و سپس در مدتی کوتاه، دوباره فعالین اجتماعی دچار کمبود آزادی در زندگی اجتماعی شدند و برخی به ناچار ترک کشور کردند و آندسته هم که فرصت نیافتند یا راهی زندانها و یا این که عزلت‌گزین شدند!

پایان جنگ جهانی دوم و ضربه هولناکی که نصیب حکومت‌های سلطه‌جوی جانبدار فاشیسم شد، این فرصت را به فعالین سیاسی و فرهنگی جامعه ایران

نمی‌تواند در قالب مضمون تاتر تبعید قرار گیرد و از چنین مضمونی برخوردار باشد.

«چشم‌انداز تاتر تبعید»

از سوی دیگر چشم‌انداز تاتر تبعید نیز انگیزه بحث‌های بسیار بود. در این میان نیز دو دسته، خوش‌بین‌ها و بدبین‌ها از یکدیگر قابل تمیز بودند. «بدبین‌ها» معتقد بودند که چون تاتر تبعید در گرو حضور و فعالیت هنرمند تبعیدی است و چون این نیروی کار به مرور به دوران «بازنشستگی» خود نزدیک خواهد شد و از دیگر سوی چون نسل دوم خانواده‌های تبعیدی راه نسل نخست را ادامه نخواهد داد، پس تاتر تبعید به ناچار و به مرور زمان از بین خواهد رفت. از سوی دیگر انسان تبعیدی توان محدودی برای تحمل دوران دشوار تبعید دارد و به ناچار و با اهرم‌های زندگی روزمره و طولانی گشتن دوران تبعید به انسان مهاجر تبدیل خواهد شد و اگر هم نسل نخست روحیه مهاجر نگیرد، نسل بعدی که از درد و غم این انسان تبعیدی برخوردار نیست، در بهترین شکل به تاتر مهاجر می‌پیوندد. تاتری که یا به زبان کشور میزبان خواهد بود و متأثر از فرهنگ و غم آنجا، مختصات عمومی‌تری به خود می‌گیرد و آنطور که باید با مقوله تبعید و ایرانی تبعیدی، ارتباط مستقیمی نخواهد داشت. پس بدین وسیله راه تاتر تبعید به زودی بی‌رهره خواهد شد! و در آینده‌ای نه چندان دور کار تاتر به نوعی نوستالژی و پراکنده کاری و یا تاتر مناسبتی (۱) خواهد انجامید. این دسته همچنین به عوامل دیگری مانند دشواری‌های جانبی کار تاتر تبعید، از جمله کمبود جدی ادبیات نمایشی، تربیت نیروی کار، امور مالی و... را برای مدلل ساختن نظریات خویش به کمک می‌گرفتند.

دسته «خوش‌بین»ها مطلب را به گونه‌ای دیگر می‌دید و به ادبیات نمایشی و امثالهم هم چندان اهمیت نمی‌داد و در فعالیت تولیدی تاتر خویش، تکیه‌ای جدی بدان نمی‌کرد. اینان معتقد بودند که تا زمان حضور تبعیدی، تاتر آن نیز پا برجا خواهد ماند. این دسته با خوش‌بینی کامل به تاتر تبعید می‌نگریستند و همواره برای آن «ستون‌های متحرک و پویا» جستجو می‌کردند. اینان همواره سعی داشتند با هیجان بخشیدن به لحظه، چشم‌اندازی وسیع و امیدوارکننده‌ای در فضای تاتر تبعید ایجاد کنند. از همین رو حتی دشواری‌های جانبی تاتر تبعید را نیز با نگاهی دیگر نگرینسته و معتقد بودند تاتر ما- تاتر شرق- برعکس تاتر امروز اروپا و دیروز، چندان وابستگی به ادبیات نمایشی ندارد.

برایند نگرش این دو دسته در نهایت به پیمودن دو راه تا حدی متفاوت و چه بسا متقابل منجر شد. دسته نخست در بهترین حالت به سوی تاتر مهاجر و در موارد موفق‌تر به تاتر کشور میزبان پیوست. دسته دوم از تاتر داخل کشور برای بقای خویش مدد جست! اما نکته حساس و اصلی در این میان که شامل هر دو دسته می‌شود این بود که هیچ کدام از اینها نتوانستند به معنای وسیع و دقیق تاتر تبعید، بدان شکل و محتوایی که خود در ابتدا مدعی آن بودند، وفادار بمانند. بی‌شک تاتر تبعید «ناب» از سوی اندک شماری از هنرمندان دنبال شد، اما از آنجا که کمیت و در مواردی حتی کیفیت آن ناچیز ماند، علی‌رغم حضور مداوم خویش، نتوانست سبب حرکت و یا جایگاهی ویژه در تاتر کشور میزبان، و تاتر ایرانی در تبعید گردد. اما از بررسی تاتر ایرانی خارج از کشور می‌توان به این نتیجه جدی رسید که تاتر ایرانی به معنای عام و تاتر تبعید به معنای خاص آن، دچار عقب‌نشینی جدی شده و مدتهاست که در یک رکود چشم‌گیر بسر می‌برد.

گرچه دشواری کار در روز شمار تاتر تبعید تدقیق کردن مقولات نظری تاتر تبعید نیست. اما مجبور هستیم به نوعی به این مقولات تا حدی توجه کرده و بحث نظری آن را تا اندازه‌ای سامان بخشیم. یکی از امکانات برای بررسی و تدقیق بحث در گذشته «کتاب نمایش» بود. در آن زمان من در یک مقاله سه قسمتی سعی کردم تا حد ممکن به تاتر تبعید و دشواری‌ها و چه بسا چشم‌اندازهای آن بپردازم. (۲)

اگر بخواهیم همه‌ی فعالیت‌های تاتری ایرانیان خارج از کشور را مورد دقت قرار دهیم و آن را در آرشیو تاتری ثبت کنیم، بهتر است که برای مجموع فعالیت‌های تاتری ایرانیان خارج از کشور، واژه «تاتر برون مرزی» را انتخاب کنیم و آن را نیز به سه دسته با عنوان‌های **تبعید، مهاجر و مهمان**، تقسیم کنیم. این که این نوع دسته‌بندی دقیق باشد یا خیر کاری ست که باید به منتقدین مطلب سپرد، اما این دسته‌بندی معیاری است برای تدوین مجموع تولیدات نظری و عملی تاتر خارج از کشور در جهت تهیه آرشیو کامل تاتر

تاتری به هر شیوه و با هر مضمون و زمینه و شکلی که باشد باید آن را هنر تبعیدی دانست. چون تولیدگر آن انسان تبعیدی است! نگرش دیگر مایل بود که سرنوشت هنرمند تبعیدی را از تولید و خلاقیت وی تا حدی جدا کرده و تنها به تولید تاتری وی استناد کند. یعنی یک هنرمند تبعیدی الزاماً نباید در همه‌ی فعالیت‌های تاتری برون مرزی خویش یا اصلاً در فعالیت تاتری خویش، انعکاس‌گر موضوعات تبعیدی باشد. از همین رو بررسی تاتر تبعید اولاً تنها به تولیدات تاتری توجه دارد و دوماً به آندسته از تولیدات تاتری اشاره و یا تأکید می‌کند که مضمون و موضوع تبعید را سرمایه کار خلاق هنری خویش قرار دهد. هر دو دسته برای خویش دلایل و نمونه‌های بسیار داشتند که ادعای آنها را باورمند می‌نمود! این که کدام یک در این امر حق داشتند و کدام یک از این دو تعریف دقیق و درست است، کار این نوشتار نیست اما اشاره بدان کار مطالعه تاتر تبعید را آسان‌تر می‌کند.

«حد و مرز تاتر تبعید از غیر تبعید»

در معنای تاتر تبعید نیز تفاوت نگرش آشکار بود. در اینجا کار از دو دستگی، به چندین نگاه متفاوت منجر شده بود. گاهی به تعداد تفکرات و تعلقات سیاسی دیروز و امروز هنرمندان، تاتر تبعید در تعریف و مشخصات خویش، متفاوت می‌شد. اینها تازه نگرش صادقانه بود و هنوز با اختلافات شخصی و سلیقه‌ای و چه بسا با دشمنی‌های سیاسی درهم نیامیخته بود! و اگر نه تفاوت‌ها آنقدر فراوان بود که گاهی از حوصله بررسی خارج می‌شد. از همین رو افراط و تفریط در این بخش با شدت و حدت بیشتری از دو بحث دیگر همراه بود. اما از مجموع نگرش‌ها در اینجا نیز می‌توان به دو نوع نگاه اصلی اشاره کرد. نگاهی که تاتر تبعید را آنگونه تولیدی هنری می‌دانست که در ایران، در داخل مرزهای کشور، در حال حاضر امکان اجرا نداشته باشد. نگرش بعدی معتقد بود تاتر تبعیدی یعنی بیان درد انسان تبعیدی، گرفتاری‌ها، کابوسها و تحولاتش، دشواری‌های همگرایی اجتماعی او با کشور میزبان و تناقض‌های وی با فرهنگ کشورش و...! مقولاتی که بیشتر تمایل به شکل بخشی تاتر مهاجر داشت! تاتری که بیشتر موضوع‌هایش انسان‌گرایی و شخصی است تا سیاسی و اجتماعی. تاتری که بجای توجه به حوادث سیاسی و یا استبداد حکومت و درد و رنج انسان داخل کشور، به انسان امروز درگیر در سرزمین بیگانه می‌پردازد.

خط و مرز این دو نگرش، به مضمون تاتر تبعید، از دو معیار متفاوت برخوردار بود. نگرشی که معیار و توجه‌اش داخل کشور بود؛ گرچه هنرمندش مدت‌ها از آن سرزمین به بیرون پرتاب شده باش. نگرش دیگری که معیارش سرزمین تبعیدپذیر بود. یکی مسئولیت را در یاری به انسان استبدادزده می‌دید و دیگری توجه به انسان درمانده و عاصی تبعیدی! بی‌شک میان این دو نگرش گاهی نزدیکی‌ها و دوری‌های بوجود می‌آمد. و مواردی هم بود که جنگ حیدری و نعمتی مانع فهم درست نسبت به این دو نگرش می‌شد! در این میان کسانی بودند که تبعید را مقدس می‌دانستند و عمرش را جاوادن و کسانی هم بودند که تبعید را امری گذار و وظیفه واقعی تاتر تبعید را خاتمه بخشیدن به این مقوله می‌دانستند. کسانی هم بودند که برای تاتر تبعید مرزی به عنوان داخل و خارج از کشور نمی‌دانستند و از همین رو اشکالی هم در همکاری با تاتر داخل کشور ندیده و شروع به دعوت هنرمندان داخل کشور کردند. کسانی هم بودند که نفس تاتر تبعید را جدایی این دو مرکز تولید می‌دانستند و معتقد بودند آنچه در ایران به روی صحنه می‌رود

این عمل نیاز به یاری و همکاری چندین و چند نفر دارد که امیدوارم روزی روزگاری چند انسان پیگیر و عاقبت‌اندیش اقدامی جدی در این راه بکنند.

۳- گاهنامه‌ها، ویژه‌نامه‌ها، جُنگ‌ها و مجلات تاتری خوشبختانه بررسی این بخش از کار به مراتب آسان‌تر از دیگر بخش‌ها است. زیرا تعداد اندک گاهنامه‌ها، ویژه‌نامه‌ها، جُنگ‌ها و مجلات تاتری حوزه کار را محدود می‌کنند و اهل تحقیق می‌توانند بر مقوله بیشتر دقت کنند. من برای بررسی این بخش از کار تاریخ نشر را معیار قرار داده‌ام و به ترتیب زمانی و تا حدی مختصر به کم و کیف کار آنها نیز اشاره می‌کنم. بی‌شک بررسی دقیق محتوایی و نقش فرهنگی و تاثیر تاتری این مطبوعات نیاز به کاری جداگانه و جدی دیگری دارد.

نخستین مجله یا جُنگ تاتری با عنوان «گاهنامه‌ی تئاتر» توسط گروه تاتر بارید در سال ۱۹۸۶ در کلن منتشر شد. شماره‌ی نخست این گاهنامه ویژه‌ی روزجهانی تاتر و مراسم برپاشده توسط گروه و متن سخنرانی‌ها و پیام روزجهانی آن سال است. از این گاهنامه سه شماره در سه سال به چاپ رسید که همواره بخش قابل توجه‌ای از آن متوجه روز جهانی تاتر بود. در پی متوقف شدن کار گروه تاتر بارید، عملاً انتشار این جُنگ نیز به فراموشی سپرده شد. باید اذعان کرد که این جُنگ از کمیت و کیفیت اندکی برخوردار بود. در این جُنگ تنها در شماره‌ها دوم و سوم دو یا سه مطلب جدی به چشم می‌خورد. گاهنامه از حروفنگاری، صفحه‌آرایی و «چاپ» نازلی برخوردار بود، اما شور و شوق دست‌اندرکاران و ابتکار آنها آنها را از امکانات اندک آن دوران نشانی از حس مسئولیت دست‌اندرکاران آن بود.

تقریباً ده سال بعد از انتشار این گاهنامه در فوریه سال ۱۹۹۷، باز هم در شهر کلن، نخستین مجله تاتری با عنوان «فصل تئاتر» انتشار یافت. کار نشر این مجله هم متأسفانه دو سال بیشتر دوام نیاورد و با انتشار شماره هفتم آن در زمستان سال ۱۹۹۸ به کار خود پایان داد. «مسئولین» این مجله برخلاف «گاهنامه تئاتر» سعی داشتند بنا به ملاحظات سیاسی، کمتر متأثر از سیاست روز و ویژگی‌های تبعید و تبعیدیان تاتری برخوردار باشند. اما مجله از دقت و کیفیت و مطالب غنی‌تری برخوردار بود. مجله توانسته بود با برخی از اهل تاتر تماس بگیرد و آنها را حول محور این مجله به فعالیت قلمی متمرکز کند.

اواخر کار مجله «فصل تئاتر» مصادف با آغاز انتشار جُنگ تاتری تازه‌ای با عنوان «کتاب نمایش» گشت. در ابتدا قرار بود از این جُنگ هر ساله سه شماره چاپ شود، اما از سال سوم کتاب نمایش دچار دشواری‌های مالی و سازماندهی شد و تعداد انتشار آن به دو شماره و در آخرین سال به یک شماره تنزل یافت. نخستین شماره این جُنگ در فوریه سال ۱۹۹۸ و سیزدهم، آخرین، شماره آن نیز در ژانویه ۲۰۰۳ به دست علاقمندان رسید. این جُنگ که به شکل کتاب چاپ می‌شد همواره در هر شماره با مقالات نظری، اخبار و نمایشنامه همراه بود و در طول چهار سال فعالیت خویش تعداد زیادی از تاتری‌های تبعید و مهاجر را به همکاری دعوت کرد. از این جُنگ شماره پنجم، ویژه‌نامه‌ی تاتر ایزورد، و یازدهم، ویژه‌نامه سعید سلطانپور، از استقبال و توجه بیشتری برخوردار شد. گرچه کیفیت کار جُنگ در شماره سیزدهم به مراتب چشمگیرتر بود. قرار بر این بود که کتاب نمایش ویژه‌نامه‌های دیگر برای هنرمندان تاتر از جمله عبدالحسین نوشین، بیژن مفید، آوانسیان و ... منتشر کند که متأسفانه کار نشر آن متوقف شد. کتاب نمایش هم چنین هماهنگ کننده و برپاکننده برخی نشست و برنامه‌های جانبی بود که در بخش‌های دیگر بدان اشاره شده است.

در کنار این دو ویژه‌نامه‌ی تاتری، چند مجله و جُنگ تاتری هم که به نوعی متأثر از فستیوال‌های تاتری کلن و پاریس بودند منتشر شد که ذکر آنها در اینجا لازم به نظر می‌رسد. فستیوال کلن در کنار بولتن‌های روزانه‌ی خود هر از گاهی، در پی برگزاری فستیوال، مجله‌گونه‌ای با عنوان «جُنگ تئاتری» منتشر می‌کرد. نخستین شماره این جُنگ در فستیوال هفتم (نوامبر ۲۰۰۰) منتشر شد و از آن تا کنون پنج شماره منتشر شده است.

در پاییز سال ۲۰۰۱ در پاریس در پی برگزاری فستیوال تاتر (گوهرمراد) انتشار مجله‌ای تاتری با عنوان «ویژه تئاتر» شکل گرفت. از این مجله که قرار بود هر سه ماه یک شماره چاپ شود، بعد از دو یا سه شماره متوقف شد و گردانندگان آن به همان مجله «درنگ» اکتفا کردند که نوعی جُنگ فرهنگی بود و تاتر نیز بخشی را به خود اختصاص می‌داد. «ویژه تئاتر» از

ایرانیان؛ آن هم بدون در نظر گرفتن مشخصات تبعیدی آن! در غیر این صورت، کار آرشو نه تنها دشوار بلکه تا حدی ناممکن می‌گردد. اما از آنجا که در تهیه آرشو فعلی بیشتر نظر به تاتر تبعید و مهاجر داریم و هدف تدوین این آرشو و نیز بر این مبناست، از ذکر و توضیح تاتر مهمان صرف‌نظر کرده و تنها به دو تاتر تبعید و مهاجر اکتفا می‌کنیم. همانطور که در بالا نیز ذکر شد، وجود اختلاف در تعیین و تدقیق مشخصات تاتر تبعید و مقوله‌ی نظری آن مانع از آن می‌شود که در آرشو فعلی تبعیدی یا مهاجر بودن هر کدام را ذکر کنیم. این کار تنها به اختلافات و اشتباهات دامن می‌زند و عملاً ارزش اعتبار نسبی آرشو را کاهش می‌دهد.

تهیه آرشو تاتر ایرانیان منوط به بررسی همه‌ی فعالیت‌های تاتری آنها است. این امر ما را متوجه دو نوع عرصه‌ی کلی فعالیت، یعنی نوشتاری (نظری) و اجرایی (عملی) می‌کند. این دو عرصه خود به چند بخش تقسیم می‌شود. آنچه در زیر می‌آید تشریح این دو عرصه‌ی فعالیت است.

الف: فعالیت‌های نوشتاری / نظری

کتاب‌شناسی تاتر (نمایشنامه‌ها، نوشته‌های نظری/تحلیلی/نقد و بررسی)

انعکاس تاتر در مطبوعات غیر تاتری!

گاهنامه‌ها و جُنگ‌های تاتری

ب: فعالیت‌های اجرایی / عملی

بررسی عمومی و جغرافیایی از فعالیتهای تاتری

فستیوال‌ها، انجمن‌ها و کانون‌های تاتری!

مراسم و مناسبت‌های تاتری!

اجراشناسی

الف: فعالیت‌های نوشتاری / نظری

۱- کتاب‌شناسی تاتر (نمایشنامه‌ها،

نوشته‌های نظری/تحلیلی/نقد و بررسی)

علاقه‌مندان برای کسب اطلاع از این بخش فعالیت («نمایشنامه‌ها» و «نوشته‌های نظری») تاتر ایرانی، که در شکل و شمایل کتاب به چاپ رسیده‌اند، را پیش از همه به دو کتابشناسی تاتری ارجاع می‌دهم که در این زمینه ابتدا من و سپس خانم مهستی شاهرخی انجام داده‌ایم. گرچه این دو تلاش کامل نیستند، اما می‌توانند پایه و آغازی برای یک کار دقیق باشند. اهل تحقیق می‌توانند این دو کار مذکور را در شماره‌های یکم و هفتم «کتاب نمایش» ملاحظه کنند.

در باره مجموعه کتابهای چاپ شده در باره‌ی تاتر، ذکر دو نکته ضروریست. نخست اینکه میزان کمی و کیفی ادبیات نمایشی، برخلاف آنچه که در عرصه ادبیات داستانی شاهد آن هستیم، از سطح نازلی برخوردار است. دوم این که مقوله تبعید و مهاجر نتوانست، به غیر از چند نمایشنامه، مقاله و مصاحبه، به یک تلاش جدی نظری تبدیل شود و ارتقاء یابد. از همین رو موضوع تبعید و مهاجر نتوانست به یک موضوع و نیاز پیگیر اهل تاتری بدل گردد! تعداد نمایشنامه‌هایی که موضوع و مضمون تبعید را مقوله‌ی خویش ساختند به حدی اندک است که در کل کتاب‌های منتشر شده حتی میزان ۵۰ درصد نیز بدست نمی‌آورند!

۲- انعکاس تاتر در مطبوعات غیر تاتری

نوشتن و تنظیم آرشو دقیق در باره‌ی بخش دیگر مطلب شناسی یعنی «انعکاس تاتر در مطبوعات غیر تاتری» کاری بس دشوار، وقت‌گیر و طاقت‌فرسا است و تا کنون هم در اینباره کسی کاری جدی انجام نداده است. منظور از تنظیم و تدقیق «انعکاس تاتر در مطبوعات غیر تاتری» این است که ما بتوانیم تمامی مطالب، اعم از اطلاعیه‌ها، نقدها، مصاحبه‌ها، بررسی‌های نظری و چه بسا نمایشنامه‌های، که از ابتدای شکل‌گیری تاتر تبعید و مهاجر در مطبوعات برونمرزی به چاپ رسیده، دنبال کنیم و سپس آن را در یک آرشو با ذکر تاریخ، محل و نام مطبوعات مذکور تنظیم و ثبت. من در سالهای گذشته اندکی در این راه تلاش کرده‌ام که متأسفانه هنوز کاریست مقدماتی و ارزش انعکاس و انتشار ندارد. دشواری این کار نیز پراکندگی جغرافیایی مطبوعات غیر تاتری است که وسعت آن از آمریکا تا اروپا است. برای این کار باید تمامی مطبوعات، چه آنها که هنوز به کار خود ادامه می‌دهند و چه آنها که در نیمه‌ی راه متوقف شده‌اند، مورد بررسی قرار گیرند. باید اذعان کرد که

کیفیتی برخوردار نبود و نوعی اغتشاش در تنظیم و صفحه‌بندی مجله دیده می‌شد. نگاه مسئولین به کار خویش بیشتر انبوه‌گرایی بود و کمتر تاتری محسوب می‌شد.

علاوه بر این، باید به بولتن‌های تاتری فستیوال‌ها نیز اشاره کنیم. فستیوال تاتر کلن نخستین گام را در این راه برداشت و بهترین کارهای خود را در این عرصه در سال‌های سوم تا ششم ارائه داد و در سال‌های بعد دچار تنزل کیفی گشت و در سال‌های آخر هم دیگر به چنین اقدامی دست نزد. دیگر فستیوال‌ها یا چنین همتی از خود نشان ندادند و یا نتوانستند به کار خود سروسامان درستی بخشند.

جشنواره‌ها همچنین از بولتن‌های برنامه‌ها برخوردار بودند که در میان اینها بولتن نخستین جشنواره هلند (جشنواره هنر ایرانی در حرکت) یکی از زیباترین بولتن‌های فستیوالی تاتر تبعید را ارائه داد.

در پایان این بخش جا دارد که از یک ویژه‌نامه‌های تاتری مفید که ایران نامه (سال هفتم شماره ۲-واشنگتن) زیر نظر زنده‌یاد فرخ غفاری منتشر کرد، یاد کنیم. گرچه موضوعات مندرج این ویژه‌نامه ارتباطی با تبعید و مهاجرت ندارد و بیشتر به موضوعات تاتر سنتی پرداخته است، با این همه یکی از کارهای خوب خارج از کشور محسوب می‌شود. در همین ویژه‌نامه است که برای نخستین بار در خارج از کشور کتاب شناسی تاتر توسط فرخ غفاری تنظیم گشته است. البته این کتاب شناسی و کل خود ویژه‌نامه محدود به مقوله‌ی نمایش‌های سنتی (تعزیه و روحوزی) است و تنها گاه به مطلب یا کتابی برمی‌خوریم که در خارج از کشور به چاپ رسیده است و گرچه بیشتر مطالب و منابع مندرج در این ویژه‌نامه به گذشته دور تعلق دارند.

ب: فعالیت‌های اجرایی / عملی

بررسی عمومی و جغرافیایی فعالیت‌ای تاتری
فستیوال‌ها، انجمن‌ها و کانون‌های تاتری
مراسم و مناسبت‌های تاتری
اجراشناسی

بررسی عمومی و جغرافیایی فعالیت‌های تاتری

مجموع فعالیت‌های تاتری ایرانیان تبعیدی و مهاجر را می‌توان به طور عمده در چهار کشور (آمریکا، فرانسه، انگلیس و آلمان) و با قدری اغماض و تاخیر در دو کشور دیگر (هلند و کانادا) دنبال کرد!

نخستین نمایشنامه‌ها در آمریکا، به ویژه در لس آنجلس، روی صحنه رفتند و دلیل آن هم حضور نخستین فوج مهاجرین و تبعیدیان انقلاب ۱۹۷۹ در ایران بود که به آنجا مهاجرت کرده بودند. حتی اگر محتوای این اجراها با معیارهای "دقیق" تبعید همخوانی نداشته باشند، باز می‌تواند و باید آنها را در چهارچوب تاتر مهاجر قرار داد. برخی از این نوع نمایشنامه‌ها حتی برای دست‌اندرکارانش بسیار گران تمام شدند و جان شماری را حتی به خطر انداخت. «وارپته آخوندی» یکی از این نوع نمایشنامه‌ها بود! دوره شکل‌گیری و رشد تاتر ایرانی‌ها در آمریکا، بیشتر به سال‌های ۱۹۷۹ تا ۱۹۹۰ برمی‌گردد. از این پس تاتر در این کشور تنوع راه پیدا کرده و هرکس گروه و شیوه و هدف خود را پی‌می‌گیرد. از سال‌های ۱۹۹۰ به بعد سفر گروه‌های تاتری از آمریکا به اروپا نیز رواج و رونق یافت و حتی منبع درآمد خوبی برای این گروه‌ها شد. وجود شوهای نوروزی و رواج ویدئوها در سال‌های پیش از این سفر و پخش این نوع ویدئوها توسط فروشگاه‌های ایرانی، و نبود امکان دیگری برای سرگرمی‌های ایرانیان در اروپا، وسیله خوبی برای تبلیغ و شهرت این هنرمندان در اروپا گشت. البته شهرت برخی از این هنرمندان به سالهای پیش از انقلاب برمی‌گشت. از جمله گروه‌هایی که کار مداوم داشتند و دارند، می‌توان از گروه ۷۹ (شهره آغداشلو و هوشنگ توزیع)، «گروه» پرویز صیاد و گروه پرویز کاردان نام برد. این نوع تاتر را شماری با عنوان تاتر «لس آنجلسی» مشخص کردند و آن را از دیگر فعالیت‌های تاتری (مانند تولیدات گروه تاتر «داروک»، تلاش‌های ناصر رحمانی‌نژاد و یا فعالیت‌های عملی و نظری «کانون تاتر» که به همت زنده‌یاد خلیل دیلمقانی و برخی تاترورزان پایه‌ریزی شده بود)، متمایز می‌کردند.

اواسط دهه ۸۰ در آلمان پیش از همه در شهر کلن، به سبب فعالیت‌های سیاسی متأثر از رخدادهای داخل کشور، فعالیت‌های تاتری شکل گرفت. نخستین گروه تاتری منسجم در شهر کلن «باربد» بود و در پی آن گروه

«ارک». گروه باربد علاوه بر برخی نمایشنامه‌های کوتاه و تهیجی، سعی کرد راه تاتری مداوم و هنری را نیز طی کند که متأسفانه پس از اجرای چند نمایشنامه و انتشار سه جنگ تاتری و برپایی دو یا سه جشن روز جهانی تاتر، کارش متوقف شد و گروه به نوعی از هم پاشید. گروه تاتر ارک با اجرای چند نمایشنامه خوب نیز به همین سرنوشت دچار شد. در سال‌های بعد گروه تاتر سکوت/ زنگوله (کلن-بن)، رز، تماشا و چهره توانستند در شهر کلن نمایش‌های زیادی را به روی صحنه آورند!

شهر فرانکفورت با حضور چندین تاتری با سابقه، دومین مرکز فعالیت‌های تاتری کشور آلمان محسوب می‌شود. گروه تاتر «آینه» در سال ۱۹۹۱ نخستین نمایش خود را به روی صحنه برد، اما شهرت خود را مدیون نمایش بعدی خود (خانه‌ای در چمدان) بود، دیگر تاترورزان آن شهر با شکل دادن به گروه‌هایی چون «دریچه»، «همگان»، «میترا» و «تندیس» فعالیت‌های تاتری را ممکن و دنبال کردند.

وجود برخی تاتری‌ها در هامبورگ، این امید را در دل‌ها زنده می‌کرد که به سومین شهر مهم فعالیت‌های تاتری ایرانیان آلمان تبدیل شود. اما این شهر نتوانست تاثیر آنجنانی بر مقوله تاتر تبعید و مهاجر بگذارد و بیشتر مصرف‌کننده بود تا تولیدکننده! این شهر نیز بسان کلن در انبوهی از چشم و هم‌چشمی‌ها و اختلافات بسر برد و آرام آرام فعالین آن یا از فعالیت دست شستند یا به شیوه گریز از مرکز، بساط خود را در جای دیگری پهن کردند. گروه تماشاخانه پیگترین این گروه‌ها بود که بعدها برای تحرک و فعالیت مجدد خود از برخی همکاران تاتری شهر کلن بهره گرفت!

برلین نیز چهارمین شهر فعال تاتری در کشور آلمان محسوب می‌شود که با همیاری و تولید، به مجموعه خانواده تاتری ایرانی‌ها پیوست. کمک‌های فعالین تاتری در این شهر سبب شکل‌گیری نمایش پرخرج و پر اجرای «پرومته در اوین» شد. که بی‌شک بدون همیاری این فعالین در برلین، امکان شکل‌گیری چنین نمایشی نبود. این نمایش به پاس موضوع و کثرت بازیگران از توجه بسیاری برخوردار شد. از آنجا که شکل‌گیری این نمایش با هماهنگی‌های بسیار و شرکت دست‌اندرکاران از چندین شهر و کشور همراه بود و از آنجا که مقوله زندان و اختناق را به شکل زنده‌تر و با زبان و اجرای منسجم‌تری به نمایش کشیده بود، برای همه دست‌اندرکارانش نیز توجه و شهرت به همراه آورد. گروه تاتر گوهر یکی از گروه‌هایی بود که توانست با تداوم کار شماری از علاقمندان و فعالین تاتری را به گرد خویش جمع کند و تا مدتها هر سال یک تولید تاتری ارائه کند.

در هلند و کانادا بیشتر ما شاهد فعالیت تاتری به زبان کشور میزبان هستیم و هر از گاهی کاری به زبان فارسی! این وضعیت با شدت و حدت کمتری در کشورهای اسکندیناوی به چشم می‌خورد. در سوئد گاهی وضع قدری امیدوارکننده می‌شد که باز متأسفانه در نیمه راه متوقف می‌ماند! فرانسه با حضور چند نویسنده مشهور تاتری مانند زنده یاد ساعدی، یلفانی و بعدها مکی، می‌توانست از فعالیت‌های به مراتب متمرکزتری برخوردار باشد، اما شواهد این آرزو را تأیید نمی‌کنند.

در فرانسه اجرای نمایش «حاجی‌فیروز و عمو نوروز» (۱۹۸۴) و قدری بعدتر نمایشنامه «اتللو در سرزمین عجایب» (۱۹۸۶) از ساعدی را می‌توان نقطه عطفی برای شکل‌گیری گروه و تولید تاتر تبعید دانست. متأسفانه این حرکت نتوانست تداوم یابد و به هزار دلیل گفته و ناگفته از حرکت باز ایستاد.

کشور انگلیس و بیش از همه لندن، در ابتدا (دهه ۸۰) یکی از مراکز فعالیت تاتری محسوب می‌شد. اما با رفتن برخی از فعالین تاتری از این کشور به آمریکا، از تب و تاب افتاد. افرادی چون بهمن فرسی و شهره آغداشلو، فرزانه تایید و بهروز به نژاد، ایرج جنتی عطایی و بعدها رکن‌الدین خسروی ... اگرچه در ابتدا برخی کارهای صحنه‌ای را به روی صحنه بردند، اما بعدها به سبب تجربه‌های تلخ و بی‌حوصلگی، مهاجرت شماری به آمریکا، دیگر تمایلی به فعالیت نداشتند. با این همه وجود ایرج جنتی عطایی و بعدها دو خواهران فرخ‌نیا تدام و حرکت‌های کوچکی ایجاد کردند. گرچه جنتی بیشتر در کشورهای دیگر (آمریکا و آلمان) فعالیت‌های خود را متمرکز کرد و از همیاری تاتری‌های این کشورها برای فعالیت خود بهره گرفت و خواهران فرخ‌نیا هم تنها به ایجاد محمل هم‌نشینی‌ها تاتری و برخی اجراها بسنده کردند. با این‌همه نمی‌توان حضور و تاثیر اینها را در تاتر ایرانی‌ها در انگلیس انکار کرد.

فستیوال‌ها، انجمن‌ها و اکانون‌های تاتاری

فعالیت دوباره و پی‌گیر تاتر ایرانیان در شهر کلن با برپایی «فستیوال تاتر ایرانی» شکل گرفت. فستیوال شهر کلن که نخستین بار در سال ۱۹۹۴ با عنوان «هفته نمایش ایرانی» برپا شد، نخستین تلاش اینچنانی در سراسر قاره اروپا و آمریکا از ابتدای زندگی تبعیدیان ایرانی تا کنون محسوب می‌شد. این فستیوال در ابتدا سبب انسجام، انگیزه و تداوم تاتری در این شهر و برای مدتی در دیگر شهرهای آلمان گشت. گرچه شکل‌گیری نخستین فستیوال با همیاری و همفکری شمار بیشتری از تاترورزان همراه بود، اما دیری نپایید که هریک به دلیلی از بدنه فستیوال جدا شدند و در عمل مدیریت آن در دست شمار محدودتری باقی ماند. فستیوال از همان ابتدا با تنش‌ها و اختلافات بسیار روبرو شد که این وضع تا مدتها نیز ادامه یافت. به طوری که در همان نخستین سال فستیوال از هشت گروه شرکت کننده سه گروه راه «انشعاب» برگزیدند و از شرکت منصرف شدند. با اینهمه این فستیوال به کار خود ادامه داد و تا چندین سال حتی سبب پیدایی نمایش‌ها و شکل‌گیری گروه‌های تاتری جدید شد. شاید بتوان اوج فستیوال تاتر کلن را سال ششم آن دانست. از این پس فعالیت محدود و تولیدات اندک تاتری و اختلافات بسیار کار کیفی و کمی فستیوال را با دشواری بیشتری روبرو کرد. در دومین سال برپایی فستیوال کلن، شهر هامبورگ خود را برای برپایی فستیوال جدید با عنوان «جشنواره تاتر ایرانی هامبورگ» آماده می‌کند. این فستیوال تاریخ برگزاری خویش را کمی زودتر از کلن قرار داد و توانست بسان کلن گروه‌های فراوانی را دعوت کند. اما شور و شوق و تجمع فستیوال هامبورگ هرگز به پای همانند خود در کلن نرسید! البته تشنج و اختلافات فستیوال کلن نیز بیشتر از نمونه هامبورگی خود بود. هفت بار فستیوال از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۴ در هامبورگ برپا شد. سخنرانی مسئول جشنواره در سال ششم و استقبال اندک ایرانیان مقیم شهر هامبورگ نشان از وضع ناگوار جشنواره بود و آنچه نایبستی می‌شد، عاقبت اتفاق افتاد و فعالیت فستیوال مذکور سه سال متوقف شد و دیگر بار و برای هفتمین بار در سال ۲۰۰۴، اما اینبار با تقدیم ناگهانی، عجیب و غریب جشنواره به بیست‌ودومین فستیوال بین‌المللی تاتر فجر ایران، همه را غافلگیر کرد. بسیاری از نمایش‌های این فستیوال همانهایی بودند که یا در سال گذشته و یا با چند ماه تاخیر در فستیوال بعدی کلن اجرا می‌شدند.

با چند سال فاصله از کشور آلمان فستیوال تاتری در پاریس سال ۲۰۰۰ شکل گرفت. در اینجا برخلاف آلمان از همان ابتدا طرح پایه کار روشن نبود و همین امر سبب شد که گاهی نوعی برهم ریختگی در کار پیدا شود. در ابتدا تاتر نقش محوری در این فستیوال را داشت، اما در پی تداوم کار مدام از تعداد تاترها کمتر و کمتر شد. متأسفانه نقش مثبتی را که فستیوال کلن توانست برای برپایی و شکل‌گیری گروه‌های تاتری و تولیدات آنها ایفا کند، فستیوال فرانسه عاجز از ایفایش بود و در همان دو سه سال اول گروه‌های تاتری و تولیدات آنها در فستیوال نقش کمتری ایفا کردند. به طوری که در آخرین فستیوال به دو یا سه نمایش بسنده شد! یکی از علل ناموفقیت فستیوال پاریس حضور مسئولی بود که خود تصور روشنی از هنر تاتر نداشت و همین امر کار برنامه‌ریزی و تصمیم را به اطرافیان محول می‌کرد و از یک

طرح‌پایه اصولی و مداوم خبری نبود. گاهی دیدگاه‌های سیاسی و گاهی جنبه‌های سودآور بر نحوه برنامه‌ریزی تأثیرگذار می‌گشتند. در هلند، جدی‌ترین حرکت در عرصه تاتر ایرانی را مدیون بنیاد فرهنگی «ایرانی در حرکت» هستیم که در سال ۲۰۰۱ نخستین جشنواره خویش را برپا کرد. این جشنواره از ۹ تا ۲۶ فوریه سال مذکور به طول انجامید و در برگزیده‌ی نمایش و فیلم‌های ایرانی بود. حرکتی که آغازی نیک داشت اما به غیر از یکی دو سال نخست خویش نتوانست تداوم یابد و در پی این سالها تنها مهماندار برخی گروه‌های تاتری ایرانی شد و از حرکت‌های بزرگ همچون فستیوال تاتر دست شست.

تلاش برای برپایی فستیوال تاتر در چند جای دیگر (از جمله مونستر و بوخوم در آلمان) مورد آزمایش قرار گرفت که تنها به برنامه‌ریزی و آرزوپردازی و در نهایت به برگزاری یکباره آن خلاصه شد و دیگر هیچ! امسال در شهر هایدلبرگ (آلمان) نخستین تلاشی تازه در این زمینه شکل گرفته که امیدواریم ضمن ادامه کار به سرنوشت مشابه‌های خویش دچار نشود و سال دوم آن که به زودی در راه است با کیفیت بهتری برپا شود. در کنار گروه تاتر باربد و گروه تاتر سکوت که تنها به اجرای نمایش بسنده نکردند و سعی داشتند که به اشکال دیگر (برپایی روز جهانی تاتر، انتشار جنگ تاتری و فستیوال) به فعالیتهای تاتری غنا بخشند، گروه تاتر چهره/کانون فرهنگی چهره نیز در شهر کلن سعی کرد با برپایی بیش از ۱۴ شب تاتری (شب‌های تاتر کلن)، برگزاری چندین جشن روز جهانی تاتر، انتشار ۱۳ شماره کتاب نمایش و بیش از سه سال فعالیت فرهنگی-هنری در «کانون فرهنگی چهره» امکان اجرا و برپایی نمایش‌های فراوانی میسر کند و از این طریق سبب حرکتی دیگری در عرصه تاتر تبعید و مهاجر شود.

مراسم و مناسبت‌های تاتری

نخستین مراسم تاتری در اروپا و پیش از همه در آلمان، بر اساس مدارک موجود، برپایی روز جهانی تاتر است که توسط گروه تاتر باربد در سال ۱۹۸۶ انجام گرفت. تا از هم پاشیدگی گروه باربد دوبار این کار توسط گروه صورت گرفت. برپایی فستیوال کلن سبب شد که نخستین بار سمینار تاتری با همکاری کانون نویسندگان در تبعید برگزار شود. در این سمینار که یکی از وسیع‌ترین گردهمایی پیشکسوتان تاتری بود، مقولات تاتری توسط بسیاری مورد توجه قرار گرفت که بعدها مطالب و سخنرانی‌های آن در مطبوعات منعکس گشت. در کنار این سمینار به ابتکار برخی از حاضرین از بهمن فرسی قدردانی شد و به پاس حضور و فعالیت‌های تاتری وی یادگاری بدو اهدا شد. در پی برگزاری شب‌های تاتر کلن که به همت گروه تاتر چهره شکل گرفته بود، یکبار دیگر جشن روز جهانی تاتر، پس از مدتها، در کلن برپا شد. این جشن‌ها از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۴ با وسعت و کمیت‌های متفاوت برگزار شدند. برپایی مراسم قدردانی از فعالیتهای تاتری رکن الدین خسروی، کارگردان به نام ایرانی، یکی دیگر از فعالیتهای اینچنانی گروه تاتر چهره بود. در آمریکا همانطور که برای دکتر فروغ مراسمی توسط دوستداران تاتری و دوستان و آشنایان وی در سال ۲۰۰۰ برپا شد، برای زنده‌یاد خلیل موحد دیلمقانی نیز مراسم با شکوهی در فوریه ۲۰۰۳ (لس آنجلس)، برای قدردانی از زحمات و اشاره به فعالیت‌های وی رخ داد. از لابلای مطبوعات به نظر می‌رسد که مراسم روز جهانی تاتر در آمریکا و کانادا نیز برپا شده که متأسفانه تنها در یک مورد (در کانادا) سند چاپی در اختیار نویسنده این سطور وجود ندارد.

آخرین مراسم از این نوع را شاید بتوان قدردانی از فعالیتهای تاتری عبدالحسین نوشین/صادق شباویز دانست که سال ۲۰۰۷ در پاریس رخ داد.

اجراشناسی!!

پس از بررسی مراسم و مناسبت‌های تاتری می‌رسیم به آخرین بخش تاتر عملی که در این فهرست الفبایی ارائه می‌شود. این فهرست همانطور ملاحظه می‌کنید براساس نام نمایش‌ها، مراسم، نشست‌ها، فستیوال‌ها تنظیم شده است. یعنی برخلاف عنوان متعارف در اجراشناسی، تأکید تنها بر نمایش نبوده، بلکه هر نوع برنامه که به نحوی با تاتر ارتباط مستقیم داشته مورد توجه قرار گرفته و در لیست آمده است. از سوی دیگر در این لیست تنها آن نمایشی آمده که یا زبان آن فارسی بوده و یا یکی از زبانهای اصلی آن فارسی بوده است. یعنی در لیست فوق نمایشهایی که به زبان کشور میزبان (آلمانی،

فرانسه، انگلیسی و غیره) بوده اند، در لیست قرار نگرفته‌اند. با توجه به بحث و انتظار مجله آرش از تهیه آرشیو، نام نمایش مهمان و یا کار مشترک مهاجر-مهمان نیز در لیست قرار ندارند. در مواردی که بخشی از اطلاعات مربوط به یک نمایش یا خود نمایش مورد اطمینان نبوده در مقابل نام یا در دیگر بخش‌های توضیحی آن علامت پرسش (?) آمده است. امیدوارم این آرشیو با دقت انجام گرفته باشد و اهل تحقیق را بیشتر کمک کند و نه دچار سردرگمی. همچنین امیدوارم نامی هم از ذکر نیفتاده باشد. با اینهمه از همه خوانندگان این انتظار و خواهش را دارم که کار مرا با انتقادات و تذکرات خویش کامل کنند. و اگر کسی بتواند در جهت کامل کردن این آرشیو مرا یاری کند، سپاسگذار او خواهم بود. دیگر خواهش من این است که در صورت بهره‌گیری از این آرشیو و مقاله، ذکر منبع آن را از قلم نیاندازند.

۱- تأثیر مناسبتی را من بر آن نوع کارها اطلاق می‌کنم که اجراهای یکباره یا حداکثر دو سه باره داشته و همواره تماشاگران آن الزامی و تنها به خاطر دیدن تأثیر به محل اجرا نیامده باشند. مثلن نمایش‌هایی که در روز جهانی زن یا روز طبقه کارگر و ... که یک یا حداکثر دو بار اجرا می‌شوند.

۲- علاقمندان می‌توانند در این ارتباط به شماره های ۱۱ و ۱۲ کتاب نمایش مراجعه کنند.

Asghar_nosrati@yahoo.de

اجراشناسی تأثیر تبعید و مهاجر

- ۷- **ترب**
نویسنده: بیژن مفید، کارگردان: اصغر داوری، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان
یونی ۱۹۸۷
- ۸- **رگاوریشه در بدری**
نویسنده: غلامحسین ساعدی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی پیوند، محل اجرا: آلمان فوریه ۱۹۸۷
- ۹- **شکنجه‌گاه!!**
نویسنده و کارگردان: میرزا آقا عسگری (مانی)، محل اجرا: اسن و کلن-آلمان
۱۹۸۷
- ۱۰- **حقیقت متحد می‌کند**
نویسنده و کارگردان: هاید ترابی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی لاهوتی، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان ۱۹۸۷
- ۱۱- **نوروز! حاجی! فیروز!!**
نویسنده: نرگس وفادار/ کیومرث حبیبزاده، کارگردان: حبیبزاده، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان مارس ۱۹۸۷-۶۶
- ۱۲- **ترس! و نکبت! ارایش! سوم**
نویسنده: برتولت برشت، کارگردان: فرنی بوسمن، نام گروه نمایشی: باربد، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۸۷
- ۱۳- **نمایش عروسکی! برای! بچه‌ها**
نویسنده و کارگردان: نرگس وفادار و پویا، محل اجرا: آخن-آلمان آوریل ۱۹۸۸
- ۱۴- **شویک! در جنگ جهانی! دوم!!**
نویسنده: برتولت برشت، کارگردان: آ. توگ، نام گروه نمایشی: ابارید، محل اجرا: کلن-آلمان ژوئن ۱۹۸۸
- ۱۵- **سلندر!!**
نویسنده: بهرام بیضایی، کارگردان: علی اصغر عسگریان، نام گروه نمایشی: تار، محل اجرا: آخن-آلمان آگوست ۱۹۸۸
- ۱۶- **چهار صندوق!!**
نویسنده: بهرام بیضایی، کارگردان: پروانه حمیدی، نام گروه نمایشی: کانون هنر و فرهنگ، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۸۸
- ۱۷- **چهار صندوق!!**
نویسنده: بهرام بیضایی، کارگردان: پروانه حمیدی، نام گروه نمایشی: کانون هنر و فرهنگ، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۸۸
- ۱۸- **با ما تعجب! کن! با ما! تبسم! کن!!**
نویسنده و کارگردان: بهرامپور، نام گروه نمایشی: بهار، محل اجرا: کلن-اشتوتگارد-آلمان دسامبر ۱۹۸۸!!
- ۱۹- **فرشته برف! زن! شوهر! من!!**
کارگردان: کریم بیک / فخری خوروش، محل اجرا: آمریکا؟؟ اکتبر ۱۹۸۸
- ۲۰- **تنها ماهی! ها! مرده! در مسیر! موج! اشناور می‌مانند**
نویسنده و کارگردان: یعقوب شکوری، نام گروه نمایشی: ارگ، محل اجرا: کلن-آلمان اکتبر ۱۹۸۹
- ۲۱- **آن! سفر کرده**
نویسنده: زویا زاکاریان، کارگردان: رضا ژیان، نام گروه نمایشی: کارگاه تأثیر، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا جولای ۱۹۸۹
- ۲۲- **جانشین!!**
نویسنده: غلامحسین ساعدی، کارگردان: ناصر نجفی، محل اجرا: کلن-آلمان جولای-۱۹۸۹
- ۲۳- **تهرانجلس پرس**
نویسنده و کارگردان: ناصر رحمانی‌نژاد، نام گروه نمایشی: کانون هنری ایرانیان، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا اکتبر ۱۹۸۹
- ۲۴- **نمایش آئینی! ایرانی! تعزیه**
نویسنده و کارگردان: ایرج زهری، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی پیوند، محل اجرا: زاربروک-آلمان مارس ۱۹۸۹

- ۱- **لایحه دفاعی! او! گلدونه! خانم!!**
نویسنده: بهمن فرسی و اسماعیل خلج، کارگردان: بهمن فرسی، نام گروه نمایشی: زروان، محل اجرا: لندن-انگلیس آوریل ۱۹۸۵
- ۲- **جان! انثار!!**
نویسنده: بیژن مفید، کارگردان: بهمن فرسی، نام گروه نمایشی: زروان، محل اجرا: لندن-انگلیس مارس ۱۹۸۵
- ۳- **جان! انثار!!**
نویسنده: بیژن مفید، کارگردان: بهمن فرسی، نام گروه نمایشی: زروان، محل اجرا: لندن-انگلیس ۱۹۸۵
- ۴- **حاجی فیروز! او! عمو! نوروز**
نویسنده: محسن یلفانی، کارگردان: ناصر رحمانی نژاد، محل اجرا: پاریس ۱۹۸۴-۱۹۸۵
- ۵- **اتللو! در سرزمین! عجایب**
نویسنده: غلامحسین ساعدی، کارگردان: ناصر رحمانی‌نژاد، نام گروه نمایشی: انجمن تأثیر ایران، محل اجرا: پاریس-فرانسه ۱۹۸۶
- ۶- **یک تراژدی! خوشبینانه**
کارگردان: مجید فلاحزاده، محل اجرا: کابل-افغانستان ۱۹۸۶

۲۵- هیاهوی بسیار برای هیچ / پرداخت همیشه

نویسنده: داریو فو، کارگردان: فرهاد مجدآبادی، نام گروه نمایشی: تئاتر زنده و میترا، محل اجرا: فرانکفورت- آلمان ژانویه ۱۹۸۹

۲۶- چوب به دستهای ورزید

نویسنده: غلامحسین ساعدی، کارگردان: ایرج سنجر، محل اجرا: تورنتو- کانادا ۱۹۹۰

۲۷- خانه‌ی ما آنسوی مرز

نویسنده: زویا زاکاریان، کارگردان: رضا ژیان، نام گروه نمایشی: کارگاه تئاتر، محل اجرا: آمریکا سپتامبر ۱۹۹۰

۲۸- چوب گز/نقالی رستم و اسفندیار

نویسنده: فردوسی، کارگردان: سلیمان داودی (نقال) مه ۱۹۹۰

۲۹- پایان آغاز

نویسنده: شون اوکیسی، کارگردان: مهوش برگی، نام گروه نمایشی: تئاتر همراه، محل اجرا: کلن- آلمان ۱۹۹۰-۱۹۹۱

۳۰- پتلن ماجراجو/پیرپاتلان وکیل

نویسنده: مجید فلاحزاده، محل اجرا: کابل- افغانستان ۱۳۶۵

۳۱- شب و گریه، زیرطاقی

نویسنده: محمد چرم‌شیر، کارگردان: رضا حسینی‌نسب، محل اجرا: کلن- آلمان فوریه ۱۹۹۰

۳۲- در شب حادثه

نویسنده و کارگردان: فرهاد مجدآبادی، نام گروه نمایشی: آینه، محل اجرا: فرانکفورت- آلمان ژوئن ۱۹۹۰

۳۳- رفت و برگشت

نویسنده و کارگردان: ایرج جنتی‌عطایی، نام گروه نمایشی: گروه تئاتر مزدک، محل اجرا: لندن- انگلیس دسامبر ۱۹۹۱

۳۴- دختر اصغر آقا هم...

نویسنده و کارگردان: کیومرث حبیبزاده، محل اجرا: آمریکا اکتبر ۱۹۹۱

۳۵- شبی با صیاد و صمدش

نویسنده و کارگردان: پرویز صیاد، محل اجرا: لس‌آنجلس- آمریکا ۱۹۹۱

۳۶- کلاس‌های تئاتر

نام گروه نمایشی: کارگاه تئاتر لس‌آنجلس- آمریکا ۱۹۹۱

۳۷- تبریک و تسلیت

نویسنده و کارگردان: مسعود اسدالهی، محل اجرا: لس‌آنجلس- آمریکا اکتبر ۱۹۹۱

۳۸- خاله‌جون و خروش

نویسنده و کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: عروسکی زنگوله، محل اجرا: آلمان یولی ۱۹۹۱

۳۹- خان شریف خودمون

نویسنده و کارگردان: فرهاد مجدآبادی، نام گروه نمایشی: گروه هنری آینه و میترا، محل اجرا: فرانکفورت- آلمان مه ۱۹۹۱

۴۰- فالگوش

نویسنده: منوچهر یکتایی، کارگردان: پرویز صیاد، محل اجرا: آلومونتال/ کانادا ژوئن ۱۹۹۱

۴۱- چشم در برابر چشم

نویسنده: غلامحسین ساعدی، کارگردان: پرویز برید، نام گروه نمایشی: میترا، محل اجرا: فرانکفورت- آلمان ژانویه ۱۹۹۱

۴۲- رستم سهراب

نویسنده: فردوسی، کارگردان: علیرضا کوشک‌جلالی، نام گروه نمایشی: باربد، محل اجرا: کلن- آلمان اکتبر ۱۹۹۱

۴۳- افسانه‌ی محبت

نویسنده: بهرام جاسمی، کارگردان: عباس مغفوریان، نام گروه نمایشی: تئاتر ایرانیان مونیخ، محل اجرا: مونیخ- آلمان یولی ۱۹۹۲

۴۴- غروب در دیاری غریب

نویسنده: بهرام بیضایی، کارگردان: عباس مغفوریان، نام گروه نمایشی: تئاتر ایرانیان مونیخ، محل اجرا: مونیخ- آلمان نوامبر ۱۹۹۲

۴۵- چشم در برابر چشم

نویسنده: غلامحسین ساعدی، کارگردان: رامین یزدانی، محل اجرا: هامبورگ- آلمان آگوست ۱۹۹۲

۴۶- شبکه صفر در غربت ۲

نویسنده و کارگردان: حسن خیاط باشی، نام گروه نمایشی: شبکه صفر در غربت، محل اجرا: آلمان اکتبر ۱۹۹۲

۴۷- شبکه صفر در غربت ۱

نویسنده و کارگردان: حسن خیاط باشی، نام گروه نمایشی: شبکه صفر در غربت، محل اجرا: آلمان اکتبر ۱۹۹۲

۴۸- آخرین نامه

نویسنده: نسیم خاکسار، کارگردان: ناصر رحمانی‌نژاد، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران، محل اجرا: لس‌آنجلس- آمریکا، آوریل ۱۹۹۳

۴۹- علامت سؤال

نویسنده: محمود کیانوش، کارگردان: رضا حسامی، نام گروه نمایشی: واحد تئاتر کوچک شریفه، محل اجرا: کلن- آلمان سپتامبر ۱۹۹۳

۵۰- کاشفان باقلوا

نویسنده: زویا زاکاریان، کارگردان: رضا ژیان، نام گروه نمایشی: تهران، محل اجرا: آمریکا اکتبر ۱۹۹۳

۵۱- موش کوچولو

نویسنده: اکبر یادگاری، کارگردان: احمد نیک‌آذر، نام گروه نمایشی: گروه فیلم و تئاتر روند، محل اجرا: زیگن- آلمان مارس ۱۹۹۳

۵۲- موش و گریه

نویسنده: عید زاکانی، کارگردان: حمید دانشور، محل اجرا: دنه‌ها/ هلند همچنین فستیوال دوم پاریس نوامبر ۲۰۰۱

۵۳- رستم و سهراب

نویسنده و کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: کلن- بن سپتامبر ۱۹۹۳

۵۴- و قصه‌ی ماه پنهان

نویسنده: ساعدی-بیضایی، کارگردان: عباس مغفوریان، نام گروه نمایشی: ایرانیان مونیخ، محل اجرا: مونیخ- آلمان اکتبر ۱۹۹۳

۵۵- آشنایی با تئاتر ایران / تحلیل و بررسی نمایشنامه

کارگردان: مجید فلاحزاده، محل اجرا: کلن- آلمان مارس ۱۹۹۳

۵۶- آخرین نامه

نویسنده: نسیم خاکسار، کارگردان: هاید ترابی، نام گروه نمایشی: تندیس، محل اجرا: فرانکفورت- آلمان، نوامبر ۱۹۹۴

۵۷- غربت مبارک

نویسنده و کارگردان: عطا گیلانی، نام گروه نمایشی: رُز، محل اجرا: کلن- آلمان سپتامبر ۱۹۹۴

۵۸- غریبه

نویسنده: آلبرت گوخ، کارگردان: رشید بهبودی، نام گروه نمایشی: دنیا (شبه‌ای نوا)، محل اجرا: آلمان مارس ۱۹۹۴

۵۹- خانه کوچک من

نویسنده: اسماعیل همتی، کارگردان: منوچهر رادین، نام گروه نمایشی: همگان، محل اجرا: آلمان مه ۱۹۹۴

۶۰- فستیوال تئاتر ایرانی - کلن / هفته نمایش ایرانی

کارگردان: مجید فلاحزاده و ...، محل اجرا: کلن- آلمان نوامبر ۱۹۹۴

۶۱- سلام و خداحافظ

نویسنده: آتول فوگارد، کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: بن- آلمان آوریل ۱۹۹۴

۶۲- عجب و رجب در تئاتر

- ۸۰- بانو در شهر آیینه
نویسنده و کارگردان: نیلوفر بیضایی، نام گروه نمایشی: دریچه، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان مه ۱۹۹۵
- ۸۱- پرومته آ
نویسنده: آشیل، کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: بن-آلمان آگوست ۱۹۹۵
- ۸۲- اپرت جشن آهن (کاوه آهنگر)
نویسنده و کارگردان: مجید فلاح زاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۹۶
- ۸۳- فستیوال تآثر ایرانی-کلن ۳
کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: انجمن تآثر ایران-آلمان، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۶
- ۸۴- فستیوال تآثر ایرانی-کلن ۴
کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: انجمن تآثر ایران-آلمان، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۹۶
- ۸۵- جزیره
نویسنده: آئول فوگارد، کارگردان: بردیا روستا، نام گروه نمایشی: هنر در تبعید، محل اجرا: برلین-آلمان نوامبر ۱۹۹۶
- ۸۶- نوستالژی
نویسنده و کارگردان: محسن حسینی، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان ۱۹۹۶ یونی
- ۸۷- خانهای در چمدان
نویسنده و کارگردان: فرهاد مجدآبادی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی آینه، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان ۱۹۹۶-۱۹۹۷
- ۸۸- مرجان، مانی و چند مشکل دیگر
نویسنده و کارگردان: نیلوفر بیضایی، نام گروه نمایشی: دریچه، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان ۱۹۹۶
- ۸۹- شازده خانم و آقای وزیر
نویسنده و کارگردان: پرویز کردان، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا ۱۹۹۶
- ۹۰- رابطه باز زن و شوهری
نویسنده: داریو فو، کارگردان: ایرج زهری، نام گروه نمایشی: پردیس، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۹۶-۱۹۹۷
- ۹۱- رابطه‌ی آزاد زناشویی
نویسنده: داریو فو، کارگردان: ایرج زهری، نام گروه نمایشی: پردیس، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۶
- ۹۲- مبارک نه حاجی فیروز
نویسنده و کارگردان: غلامرضا آل‌بویه، نام گروه نمایشی: مرکز فرهنگی کارلسروهه، محل اجرا: کارلسروهه-آلمان بهار ۱۹۹۶
- ۹۳- سهم ما از خانه‌ی پدری
نویسنده و کارگردان: هوشنگ توزیع، نام گروه نمایشی: گروه ۷۹، محل اجرا: آمریکا آپریل ۱۹۹۶
- ۹۴- زیبای بی‌اعتنا
نویسنده: ژان کوکتو، کارگردان: کاوه میثاق، نام گروه نمایشی: پرده‌باز، محل اجرا: دورتمند-آلمان نوامبر ۱۹۹۶
- ۹۵- واقعه‌ی قتل امیر کبیر
نویسنده و کارگردان: اکبر یادگاری، نام گروه نمایشی: تماشا، محل اجرا: کلن-آلمان فوریه ۱۹۹۶
- ۹۶- زن و اژدها
نویسنده: فرهاد پایار، کارگردان: میترا زاهدی، نام گروه نمایشی: ساری امانی، محل اجرا: برلین-آلمان ژانویه ۱۹۹۶
- ۹۷- شب‌نم و مهتاب
نویسنده و کارگردان: پرویز برید، نام گروه نمایشی: میترا، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان سپتامبر ۱۹۹۶
- نویسنده و کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: عروسکی زنگوله، محل اجرا: بن-آلمان اکتبر ۹۴
- ۶۳- عروسک
نویسنده و کارگردان: شاپور سلیمی، نام گروه نمایشی: هامون، محل اجرا: بن-آلمان ۱۹۹۴
- ۶۴- شعر مکافات
نویسنده و کارگردان: رحیم فتحی‌باران، نام گروه نمایشی: ثالث، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۴
- ۶۵- هفت رنگ
نویسنده و کارگردان: پرویز کردان، محل اجرا: آمریکا؟؟ آگوست ۱۹۹۴
- ۶۶- افعی طلایی
نویسنده: علی نصیریان، کارگردان: حسین افصحی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه، محل اجرا: هامبورگ-آلمان یولی ۱۹۹۴
- ۶۷- مرگ یزدگرد
نویسنده: بهرام بیضایی، کارگردان: پرویز برید، نام گروه نمایشی: میترا، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان نوامبر ۱۹۹۵
- ۶۸- شب عاشقی
نویسنده و کارگردان: مسعود اسدالهی، محل اجرا: آمریکا-گلدن مه ۱۹۹۵
- ۶۹- مغول شده شم ستور
نویسنده و کارگردان: اکبر یادگاری، نام گروه نمایشی: تماشا، محل اجرا: کلن-آلمان ژانویه ۱۹۹۵
- ۷۰- حسن کچل به روایتی دیگر
نویسنده: عطا گیلانی، کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: سکوت-رژ، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۹۶-۱۹۹۵
- ۷۱- حلاج
نویسنده و کارگردان: اکبر یادگاری، نام گروه نمایشی: تثاثر تماشا، محل اجرا: کلن-آلمان آوریل ۱۹۹۵
- ۷۲- عاقبت قلم فرسایی
نویسنده: غلامحسین ساعدی، کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۵
- ۷۳- عقل کل
نویسنده و کارگردان: فرهاد پایار، نام گروه نمایشی: گوهر، محل اجرا: برلین-آلمان مه ۱۹۹۵
- ۷۴- فستیوال تآثر ایرانی-کلن ۲
کارگردان: مجید فلاحزاده ، نام گروه نمایشی: انجمن تآثر ایران-آلمان ۱۹۹۵
- ۷۵- قصاص / چشم در برابر چشم
نویسنده: غلامحسین ساعدی، کارگردان: ناصر حسینی ؟؟ ، نام گروه نمایشی: بارید، محل اجرا: کلن-آلمان سپتامبر ۱۹۹۵
- ۷۵- ننه سلیمه
نویسنده و کارگردان: علی پورتاش، نام گروه نمایشی: با دو تیم مختلف بازیگری، محل اجرا: آمریکا و هورت/آلمان شو/تآثر مه ۱۹۹۵ و ۲۰۰۱
- ۷۶- دو ساعت با هادی خرسندی و صمدش
نویسنده و کارگردان: پرویز صیاد خرسندی ، محل اجرا: آمریکا تابستان ۱۹۹۵
- ۷۷- پونه
نویسنده و کارگردان: محسن مرزبان، محل اجرا: آمریکا ژوئن ۱۹۹۵
- ۷۸- کثافت
نویسنده: رابرت اشنایدر، کارگردان: رشید بهبودی، نام گروه نمایشی: دنیا، محل اجرا: آلمان ۱۹۹۵
- ۷۹- همه علیه من
نویسنده و کارگردان: داریوش ایران نژاد، نام گروه نمایشی: پیاده، محل اجرا: آمریکا مه ۱۹۹۵

- نویسنده: اسماعیل خلیج، کارگردان: مهوش برگی، نام گروه نمایشی: تماشا، محل اجرا: کلن-آلمان مه ۱۹۹۷
- ۱۱۷- **حرفهای یک فاحشه در تیمارستان**
نویسنده: داریو فو، کارگردان: ایرج زهری، نام گروه نمایشی: پرند آبی، محل اجرا: بوخوم-آلمان نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۱۸- **بیزقندی**
نویسنده: م. آزاد، کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۱۹- **حکایت ایران خانم و شوهرش**
نویسنده و کارگردان: سیروس سیف، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۱۹۹۷
- ۱۲۰- **خانه‌ی سبز ننه نقلی**
کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: عروسکی زنگوله، محل اجرا: بوخوم-آلمان ۱۹۹۷
- ۱۲۱- **گفتگوی شبانه**
نویسنده: فریدریش درونمات، کارگردان: علی رستانی، نام گروه نمایشی: پرند، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۲۲- **دیوانه متفکر**
نویسنده: کارل فالنتین، کارگردان: علیرضا کوشک‌جلایی، نام گروه نمایشی: کارگاه تأثیر کلن، محل اجرا: کلن-آلمان آگوست ۱۹۹۷
- ۱۲۳- **جهیکاه**
نویسنده: فرهاد پایار، کارگردان: سعید شباهنگ، محل اجرا: برلین-آلمان ۱۹۹۷
- ۱۲۴- **چهار صندوق**
نویسنده: بهرام بیضایی، کارگردان: سعید شباهنگ، نام گروه نمایشی: صورتک، محل اجرا: برلین-آلمان ۱۹۹۷؟؟؟
- ۱۲۵- **هفت دروازه**
نویسنده و کارگردان: اردلان مفید، محل اجرا: آمریکا مه ۱۹۹۷
- ۱۲۶- **مسخ، پشت در باز**
نویسنده و کارگردان: عباس قیایی، محل اجرا: بوخوم-آلمان نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۲۷- **نمایشگاه ده سال نمایش در تبعید**
کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره (در اولین سمینار تأثیر در تبعید)، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۹۷
- ۱۲۸- **مهاجران**
نویسنده: سلاومیر مرژوک، کارگردان: ایرج زهری، نام گروه نمایشی: پردیس، محل اجرا: بوخوم-کلن نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۲۹- **مهره سرخ**
نویسنده: سیاوش کسرای، کارگردان: مجید فلاح‌زاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: آلمان یولی ۱۹۹۷
- ۱۳۰- **خاک مرده**
نویسنده: عطا گیلانی، کارگردان: کمال حسینی، نام گروه نمایشی: رُز، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۳۱- **پرومته در اوین**
نویسنده و کارگردان: ایرج جنتی‌عطایی، نام گروه نمایشی: مزدک، محل اجرا: لندن-برلین/آمریکا ۱۹۹۷/۲۰۰۱
- ۱۳۲- **جشنواره تئاتر ایرانی هامبورگ ۱**
کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: مرکز تئاتر ایرانی هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ژوئن ۱۹۹۷
- ۱۳۳- **تئاتر سیاه‌بازی مبارک و پهلوان گچل**
نویسنده: علی نصریان، کارگردان: مهوش برگی، نام گروه نمایشی: تماشا، محل اجرا: کلن-آلمان جولای ۱۹۹۷
- ۱۳۴- **تأثیر رقصین - تکی**
نویسنده و کارگردان: قیایی، محل اجرا: آلمان نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۳۵- **تأثیر سیاه‌بازی مبارک و پهلوان کچل / روحانی**
- ۹۸- **دیداری با فروغ**
نویسنده و کارگردان: هاید ترابی، نام گروه نمایشی: تندیس، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان سپتامبر ۱۹۹۶
- ۹۹- **جشنواره تئاتر ایرانی هامبورگ ۲**
کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: مرکز تئاتر ایرانی هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ژوئن ۱۹۹۹
- ۱۰۰- **بای بای لس آنجلس**
نویسنده و کارگردان: مسعود اسدالهی، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا ۱۹۹۶
- ۱۰۱- **بچه‌ها بیایید بازی کنیم**
نویسنده و کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: عروسکی زنگوله، محل اجرا: بن-آلمان فوریه ۱۹۹۶
- ۱۰۲- **پروانه‌ای در مشت**
نویسنده و کارگردان: ایرج جنتی‌عطایی، نام گروه نمایشی: مزدک، محل اجرا: آمریکا-انگلیس-آلمان ۱۹۹۶
- ۱۰۳- **آغازی بر یک پایان**
نویسنده و کارگردان: اسلام شمس، محل اجرا: کلن-آمریکا نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۰۴- **علی بابا و چهل دزد بغداد**
نویسنده و کارگردان: علی جلایی، نام گروه نمایشی: چراغ جادو، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۹۷
- ۱۰۵- **جشنواره تئاتر ایرانی هامبورگ ۳**
کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: مرکز تئاتر ایرانی هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان اکتبر ۱۹۹۷
- ۱۰۶- **مامور امنیتی / پلیس**
نویسنده: سلاومیر مرژوک، کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: کلن-آلمان سپتامبر ۱۹۹۷
- ۱۰۷- **ماهی سیاه کوچولو**
نویسنده: صمد بهرنگی، کارگردان: پرویز لک، نام گروه نمایشی: نیما، محل اجرا: لیل-فرانسه ۱۹۹۷
- ۱۰۸- **آنکه گفت آری و آنکه گفت نه**
نویسنده: برتولت برشت، کارگردان: یعقوب شکوری، نام گروه نمایشی: تئاتر ارک، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۸۷
- ۱۰۹- **بازی آخ**
نویسنده و کارگردان: نیلوفر بیضایی، نام گروه نمایشی: دریچه، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان دسامبر ۱۹۹۷
- ۱۱۰- **بازی خیال**
نویسنده و کارگردان: هلن افشان، نام گروه نمایشی: سکو، محل اجرا: لوس آنجلس-آمریکا ۱۹۹۷
- ۱۱۱- **اولین سمینار تأثیر ایران در تبعید**
نام گروه نمایشی: چهارمین فستیوال تأثیر ایرانی-کلن، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۱۲- **افسانه‌ی ژنرال**
نویسنده و کارگردان: فرهاد پایار، نام گروه نمایشی: گوهر، محل اجرا: برلین-آلمان مه ۱۹۹۷
- ۱۱۳- **فستیوال تأثیر ایرانی-کلن ۵**
کارگردان: مجید فلاح‌زاده، نام گروه نمایشی: انجمن تئاتر ایران-آلمان، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۷
- ۱۱۴- **فروغ، فروغی دگر**
نویسنده و کارگردان: پرویز لک، نام گروه نمایشی: نیما، محل اجرا: لیل/فرانسه، دسامبر ۱۹۹۷
- ۱۱۵- **حقیقت ساده**
نویسنده: فرج سرکوهی، کارگردان: جواد خدادادی، نام گروه نمایشی: فرزانه، محل اجرا: دورتمند-آلمان ۱۹۹۷
- ۱۱۶- **حالت چگونه مش‌رحیم؟**

نویسنده: علی نصریان، کارگردان: مهوش برگی، نام گروه نمایشی: تماشا، محل اجرا: کلن-آلمان آپریل ۱۹۹۷

۱۳۶- **ارثیه پدر بزرگ**
نویسنده و کارگردان: عباس قیایی، نام گروه نمایشی: تن زاد، محل اجرا: بوخوم-آلمان نوامبر ۱۹۹۸

۱۳۷- **روزگار نازنین طلعت مهریان**
محل اجرا: روهر-آلمان سپتامبر-۱۹۹۸

۱۳۸- **مرگ روایت**
نویسنده: شاپور سلیمی، کارگردان: راینا آرتمن، محل اجرا: بن-آلمان مارس-۱۹۹۸

۱۳۹- **کوچک بادن خراکایان**
نویسنده: سیروس سیف، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۱۹۹۸

۱۴۰- **هابیل و قایل**
نویسنده و کارگردان: علیرضا کوشک جلالی، نام گروه نمایشی: چهره، کارگاه نمایش کلن، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۹۸

۱۴۱- **نخستین جشنواره تئاتر ایرانی و آلمانی - مونستر**
کارگردان: غنی زاده، نام گروه نمایشی: فرهنگ و هنر شیراز، محل اجرا: مونستر-آلان مه و آپریل ۱۹۹۸

۱۴۲- **در جستجوی پری و گوهر شب چراغ**
نویسنده و کارگردان: مری آپیک، محل اجرا: آمریکا-سانفرنسیکو ژوئن ۱۹۹۸

۱۴۳- **دیو، دیوث، درام**
نویسنده و کارگردان: هاید ترابی، نام گروه نمایشی: تندیس، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان فوریه ۱۹۹۸

۱۴۴- **خروس زری پیرهن پری**
نویسنده: احمد شاملو، کارگردان: علی اصغر عسگریان، نام گروه نمایشی: تارا، محل اجرا: آخن - آلمان مه ۱۹۹۸

۱۴۵- **مشدی عباد**
نویسنده: عطا گیلانی، کارگردان: مجید فلاح زاده، نام گروه نمایشی: سکوت-رژ، محل اجرا: کلن-بن-آلمان نوامبر ۱۹۹۸

۱۴۶- **مضرات دخانیات**
نویسنده: آنتوان چخوف، کارگردان: جواد خدادادی، محل اجرا: آلمان نوامبر ۱۹۹۸

۱۴۷- **قصه های به رنگ**
نویسنده: صمد بهرنگی، کارگردان: نسرين بهجو، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی پیوند، محل اجرا: زاربروک-آلمان ژوئن ۱۹۹۸

۱۴۸- **من آقا و همبازش / تنها آنها می دانند / ژان تردیو**
نویسنده: ایرج زهری، محل اجرا: هامبورگ-آلمان اکتبر ۱۹۹۸

۱۴۹- **میرزا فتح الله در هالیوود**
نویسنده و کارگردان: مرتضی عقیلی، محل اجرا: آمریکا ژوئن ۱۹۹۸

۱۵۰- **همه کپسول های سوئدی**
نویسنده: داریوش کارگر، کارگردان: منوچهر رادین، نام گروه نمایشی: همگان، محل اجرا: فرانکفورت-کلن نوامبر ۱۹۹۸

۱۵۱- **گمشده در باده**
نویسنده و کارگردان: هوشنگ توزیع، محل اجرا: آمریکا اکتبر ۱۹۹۸

۱۵۲- **تله تاتر و تمرکز**
کارگردان: کیومرث مبشری، نام گروه نمایشی: کانون هنر کلن، محل اجرا: کلن-آلمان دسامبر ۱۹۹۸

۱۵۳- **تنها آنها میدانند**
کارگردان: ایرج زهری، محل اجرا: مونستر-آلمان آوریل-۱۹۹۸

۱۵۴- **آنتیگون / سه آنتیگون**
کارگردان: رضا کرادمن، محل اجرا: رم-ایتالیا دسامبر ۱۹۹۸

۱۵۵- **از خلنگزار تبعید**
نویسنده و کارگردان: ناصر رحمانی نژاد، نام گروه نمایشی: انجمن تئاتر ایران، محل اجرا: آمریکا دسامبر ۱۹۹۸

۱۵۶- **تابلوهای رقصین**
نویسنده و کارگردان: محسن حسینی، محل اجرا: کلن-آلمان مه ۱۹۹۸

۱۵۷- **شهر قصه ی امروز**
نویسنده و کارگردان: حسین افصاحی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه، محل اجرا: هامبورگ و کلن-آلمان، نوامبر ۱۹۹۸

۱۵۸- **عروسی**
نویسنده و کارگردان: احمد نیک آذر، نام گروه نمایشی: گروه فیلم و تئاتر روند، محل اجرا: زیگن-آلمان نوامبر ۱۹۹۸

۱۵۹- **مادر**
نویسنده: اشعار ایرج میرزا و ...، کارگردان: فرود حیدری، نام گروه نمایشی: تنها، محل اجرا: بن-کلن آگوست ۱۹۹۸

۱۶۰- **مترسک**
نویسنده: بهمن مفید، کارگردان: ناصر رحمانی نژاد، نام گروه نمایشی: آتلیه تئاتر ایران، محل اجرا: کالیفورنیا-آمریکا فوریه ۱۹۸۸

۱۶۱- **محاکمه ی سینما رکس**
نویسنده و کارگردان: پرویز صیاد، محل اجرا: آمریکا ۱۹۹۸

۱۶۲- **مراد برقی و جعبه ی جادو**
نویسنده و کارگردان: پرویز کاردان، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا ۱۹۹۸

۱۶۳- **سرودی برای مرد روشنائی ها که به سایه رفت**
نویسنده: چندین نویسنده، کارگردان: فتاح سلطانی و زمردا چکیمی، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۱۹۹۸

۱۶۴- **سقوط آزاد / روخوانی نمایشی**
نویسنده: بهمن فرسی، کارگردان: اکبر یادگاری، نام گروه نمایشی: مجله فصل تاتر، محل اجرا: کلن-آلمان مه ۱۹۹۸

۱۶۵- **زندگی قمرملوک وزیری**
نویسنده و کارگردان: اکبر یادگاری، نام گروه نمایشی: تماشا، محل اجرا: کلن-آلمان مه ۱۹۹۸

۱۶۶- **شاپرک خانم**
نویسنده: بیژن مفید، کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۸

۱۶۷- **روبنسن و کروزو**
نویسنده: نیو اینترونا و ...، کارگردان: علی کوشک جلالی، نام گروه نمایشی: هامون و کارگاه تاتر کلن، محل اجرا: کلن-بن-آلمان مه ۱۹۹۸

۱۶۸- **یک صفحه از تبعید**
نویسنده و کارگردان: ناصر رحمانی نژاد، نام گروه نمایشی: انجمن تئاتر ایران، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا سپتامبر ۱۹۹۸

۱۶۹- **برزخ**
نویسنده و کارگردان: هاید ترابی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی لاهوتی، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان نوامبر ۱۹۸۸

۱۷۰- **شب های کانون تاتر ۰۱ - در باره حسن مقدم جعفرخان از فرنگ آمده - مجلس نایب کریم**
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تاتر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تاتر)، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا نوامبر ۱۹۹۸

۱۷۱- **شب های کانون تاتر ۱۰ - تاتر کمدی در دوره مشروطیت - نمایش خوانی**
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تاتر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تاتر)، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا جولای ۱۹۹۸

۱۷۲- **شب های کانون تاتر ۱۱ - میرزا آقا تبریزی، پایه گذار تاتر ملی ایران - حکومت زمان خان**
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تاتر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تاتر)، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا جون ۱۹۹۸

۱۷۳- **شب های کانون تاتر ۱۲ میرزا فتحلی آخوندزاده، آغازگر تاتر نو ایران - روخوانی نمایشی**

- ۱۸۸- پنجمین فستیوال تأثر ایرانی-کلن
کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران و آلمان، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۸
۱۸۹- آه
نویسنده و کارگردان: امید خادم صبا، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۱۹۹۸
۱۹۰- آهو و پرندگان
نویسنده: نمیا پوشیچ، کارگردان: مریم عربزاده/جعفری، نام گروه نمایشی: نیما، محل اجرا: آخن-آلمان نوامبر ۱۹۹۸
۱۹۱- آموزش تأثر
نویسنده: فرید شریفی، نام گروه نمایشی: ره‌آورد، محل اجرا: آخن-آلمان یونی ۱۹۹۸
۱۹۲- آخرین ساردین‌ها
نویسنده: نسیم خاکسار، کارگردان: ابراهیم بحرانی، نام گروه نمایشی: پل، محل اجرا: هلند ۱۹۹۹
۱۹۳- عشق آنتیگون
نویسنده: رجب محمدین، کارگردان: رکن‌الدین خسروی، نام گروه نمایشی: آفتاب-سکوت، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
۱۹۴- شب‌های کانون تأثر ۷- نمایش‌های تاریخی و ملی -نامه‌ی نادری
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر)، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا ژانویه ۱۹۹۹
۱۹۵- خرسند آپ کمدی
نویسنده و کارگردان: هادی خرسند، محل اجرا: اروپا آگوست ۱۹۹۹
۱۹۶- عشق آنتیگون
نویسنده: رجب محمدین، کارگردان: رکن‌الدین خسروی، نام گروه نمایشی: آفتاب-سکوت، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
۱۹۷- و اینک یک مثلث
نویسنده و کارگردان: بهروز فنبرحسینی آزاد، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
۱۹۸- شاهنامه خوانی فردوسی
نویسنده: پرویز کاردان، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا ۱۹۹۹
۱۹۹- جشنواره تأثر ایرانی هامبورگ ۴
کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: مرکز تثاثر ایرانی-هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان اکتبر ۱۹۹۹
۲۰۰- ما همچنان میخوانیم
نویسنده و کارگردان: احمد نیک‌آذر، نام گروه نمایشی: فیلم - تثاثر روند، محل اجرا: زیگن-آلمان دسامبر ۱۹۹۹
۲۰۱- گنج من سرزمین من
نویسنده: ناصر بهرامپور، نام گروه نمایشی: بهار، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
۲۰۲- کله گردها و کله تیزها / نمایش با ماسک، نام گروه نمایشی:
نویسنده: برتولت برشت، کارگردان: سعید شباهنگ، محل اجرا: برلین-آلمان ژوئن ۱۹۹۹
۲۰۳- گربه کوچولویی به نام واق‌واق
کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: ششمین فستیوال تأثر ایرانی-کلن، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
۲۰۴- گل‌های سرخ برای سهراب
نویسنده و کارگردان: عزت گوشه‌گیر، محل اجرا: شیکاگو-کلن-آمریکا/آلمان ژوئن ۲۰۰۲/۱۹۹۹
۲۰۵- دعوت
نویسنده: گوهرمراد، کارگردان: رکن‌الدین خسروی، نام گروه نمایشی: آفتاب-سکوت، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
۲۰۵- دماغ سپیده
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر)، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا آگوست ۱۹۹۸
۱۷۴- شب‌های کانون تأثر ۱۳- صادق چوبک و نمایشنامه‌های او - توپ لاستیکی و هفتخط -بخشی از " چراغ آخر"
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر)، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا آگوست ۱۹۹۸
۱۷۵- شب‌های کانون تأثر ۲- نمایشنامه‌نویسان ملی‌گرای دوره‌ی پهلوی (رضا شاه) - داستان خونین خلخال - مازیار از هدایت
کارگردان: خلیل موحد نویسنده: دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر)، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا اکتبر ۱۹۹۸
۱۷۶- شب‌های کانون تأثر ۳- عبدالحسین نوشین -میرزا کمال‌الدین تاراتوف
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر)، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا آگوست ۱۹۹۸
۱۷۷- شب‌های کانون تأثر ۴- سیدعلی نصر - سه عروسی در یک شب - خدا، شاه، میهن -گلنار و نوروز
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی داریوش ایران‌نژاد، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر)، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا جون ۱۹۹۸
۱۷۸- شب‌های کانون تأثر ۵- ذبیح بهروز و رضا کمال شهرزاد - جیجیک علیشاه -عباسه
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر)، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا مه ۱۹۹۸
۱۷۹- شب‌های کانون تأثر ۶- شاهنامه فردوسی و تراژدی - رستم و سهراب
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی حسین کاظم‌زاده ایران‌شهر، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر) مارس، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا: ۱۹۹۸
۱۸۰- شب‌های کانون تأثر ۸- احمدخان کمال‌الوزاره محمودی - اوستاد پینه‌دوز
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر)، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا اکتبر ۱۹۹۸
۱۸۱- تبنانی، رئالیسم
نویسنده و کارگردان: ا. روشن، نام گروه نمایشی: مهاجر، محل اجرا: آلمان مارس ۱۹۹۸
۱۸۲- آوای قو مضرات دخانیات
نویسنده: آنتوان چخوف، کارگردان: عباس شادروان، محل اجرا: کلن-آلمان یولی ۱۹۹۸
۱۸۳- بازی‌های نمایشی و زبان فارسی
نویسنده: کیومرث مبشری، نام گروه نمایشی: کانون هنر کلن، محل اجرا: کلن-آلمان دسامبر ۱۹۹۸
۱۸۴- توطئه‌گران
نویسنده: علی امینی، کارگردان: عطا گیلانی، نام گروه نمایشی: رُز، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۸۸
۱۸۵- تثاثر کودکان
نویسنده و کارگردان: عباس جلالی، نام گروه نمایشی: غنچه، محل اجرا: کلن-آلمان آوریل ۱۹۸۸
۱۸۶- پستچ
نویسنده: آنتونیو اسکارمتا، کارگردان: عیضا کوشک‌جلالی، نام گروه نمایشی: چهره-کارگاه نمایش کلن، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۸
۱۸۷- پشت صحنه
نویسنده و کارگردان: کاوه میثاق، محل اجرا: مونستر-آلمان آوریل ۱۹۹۸

- نویسنده و کارگردان: معین بهزاد، نام گروه نمایشی: مهتا، محل اجرا: برلین - آلمان ۲۰۰۵
- ۲۰۶- **واریته نوروزی**
نویسنده و کارگردان: مرتضی عقیلی، محل اجرا: آمریکا-آلمان آوریل ۱۹۹۹
- ۲۰۷- **فرار از هالیود/ میرزا فتح الله ۲**
نویسنده و کارگردان: مرتضی عقیلی، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا ۱۹۹۹
- ۲۰۸- **می خواهم یک کرگدن باشم**
نویسنده و کارگردان: عباس قیایی، نام گروه نمایشی: تنزاد، محل اجرا: بوخوم-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
- ۲۰۹- **مسیتري بوف**
نویسنده: تاتبا، نام گروه نمایشی: ششمین فستیوال تأثر ایرانی-کلن، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
- ۲۱۰- **ملاقات دوباره در سلطنت آباد**
نویسنده و کارگردان: ضیاء مجابی، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا ۱۹۹۹
- ۲۱۱- **مرد پیر و دریا**
نویسنده: ارنست همینگوی، کارگردان: مجید فلازاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
- ۲۱۲- **مرده خواره**
نویسنده: صادق هدایت، کارگردان: پرویز لک، نام گروه نمایشی: کانون نیما، محل اجرا: لیل-فرانسه ۱۹۹۹
- ۲۱۳- **هشتمین سفر سند باد**
نویسنده: بهرام بیضایی، کارگردان: جیم کیو، نام گروه نمایشی: داروگ، محل اجرا: آمریکا ۱۹۹۹؟؟
- ۲۱۴- **هفت وادی**
نویسنده و کارگردان: منصور تایید، محل اجرا: شیکاگو-آمریکا سپتامبر ۱۹۹۹
- ۲۱۵- **یادداشت های روزانه ی یک دیوانه**
نویسنده: نیکلای گوگول، کارگردان: رکن الدین خسروی، نام گروه نمایشی: آفتاب، محل اجرا: انگلیس مارس ۱۹۹۹
- ۲۱۶- **یادواره غلامحسین ساعدی**
نام گروه نمایشی: آرتیمیس، محل اجرا: کلن-آلمان؟؟ ژانویه
- ۲۱۷- **یک صمد و دو لیلا**
نویسنده و کارگردان: پرویز صیاد، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا اکتبر ۱۹۹۹
- ۲۱۸- **زیبا پرندۀ ۴ چشمه**
نویسنده: علی بدری، کارگردان: سام بدری، نام گروه نمایشی: ساعدی، محل اجرا: فرانسه ۱۹۹۹
- ۲۱۹- **آشنایی با رقص بوتو**
کارگردان: عباس قیایی، محل اجرا: کلن-آلمان ژانویه ۱۹۹۹
- ۲۲۰- **به علی گفت مادرش روزی**
نویسنده: فروغ فرخزاد، کارگردان: فرود حیدری، نام گروه نمایشی: تنها، محل اجرا: کلن-آلمان ۱۹۹۹
- ۲۲۱- **بوی خوش عشق**
نویسنده و کارگردان: هوشنگ توزیع، نام گروه نمایشی: 79، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا
- ۲۲۲- **بیداری و قویتر**
نویسنده: داریو فو و استریندبرگ، کارگردان: شکوه نجم آبادی، نام گروه نمایشی: تأثر میترا، محل اجرا: پاریس-فرانسه ۱۹۹۹
- ۲۲۳- **با کاوان سوخته**
نویسنده: علی جلالی، کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: بن-آلمان ۱۹۹۹
- ۲۲۴- **فستیوال تأثر ایرانی-کلن ۶**
کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران -آلمان، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
- ۲۲۵- **سرزمین هیچکس**
نویسنده و کارگردان: نیلوفر بیضایی، نام گروه نمایشی: دریاچه، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان نوامبر-۱۹۹۹
- ۲۲۶- **سمینار تأثر ایرانی در تبعید ۳**
نویسنده: نسیم خاکسار، اکبر رادی خلیل موحد دیلمقانی رکن الدین خسروی، نام گروه نمایشی: فستیوال ششم تأثر ایرانی-، محل اجرا: کلن-آلمان امیر ۱۹۹۹
- ۲۲۷- **هوای تازه**
نویسنده و کارگردان: فرهاد مجدآبادی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی آینه، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان ۱۹۹۹
- ۲۲۸- **رامبو در آخرت بازپرسی رستم بیچاره**
نویسنده: فریدون احمد، کارگردان: رضا حسامی / حسین افصحی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه، محل اجرا: کلن-فرانکفورت ۱۹۹۹
- ۲۲۹- **خودکشی**
نویسنده: عطا گیلانی، کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: رز-سکوت، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
- ۲۳۰- **اینک یک مثلث**
نویسنده و کارگردان: بهروز قنبرحسینی، محل اجرا: کلن - آلمان نوامبر ۱۹۹۹
- ۲۳۱- **چاقو در پشت**
نویسنده: کاوه اسماعیلی، کارگردان: نیلوفر بیضایی، نام گروه نمایشی: دریاچه، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان ۱۹۹۹
- ۲۳۲- **تو**
نویسنده و کارگردان: فرهنگ کسرای، نام گروه نمایشی: تندیس، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان اکتبر ۱۹۹۹
- ۲۳۳- **شب های اوین**
نویسنده و کارگردان: کاوه فولادی محل اجرا: یوتوبوری-سوئد ۱۹۹۹
- ۲۳۴- **خوشبختی**
نویسنده و کارگردان: هوشنگ توزیع، نام گروه نمایشی: 79، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا مه ۱۹۹۹
- ۲۳۵- **در برزخ**
نویسنده و کارگردان: فرهاد پایار، نام گروه نمایشی: گوهر، محل اجرا: برلین-آلمان ۱۹۹۹
- ۲۳۶- **رقص بوتو**
نویسنده و کارگردان: عباس قیایی، نام گروه نمایشی: تنزاد، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
- ۲۳۷- **دومین سمینار تأثر**
نویسنده: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران-آلمان، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
- ۲۳۸- **قصه ی روباه حيله گر**
نویسنده و کارگردان: آرام نوزاد، نام گروه نمایشی: خورشید، محل اجرا: مونیخ-آلمان نوامبر ۱۹۹۹
- ۲۳۹- **زن در گرد باد تماشا**
نویسنده و کارگردان: کاوه میثاق، نام گروه نمایشی: پرده باز، محل اجرا: دورتمند-آلمان فوریه ۱۹۹۹
- ۲۴۰- **فقیر علی شاه**
نویسنده و کارگردان: ایرج زهری، نام گروه نمایشی: پردیس و کانون زنان هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۱۹۹۹
- ۲۴۱- **حافظ و گوته**
نویسنده و کارگردان: علی کوشک جلالی، محل اجرا: کلن-آلمان مه ۱۹۹۹
- ۲۴۲- **حاکم شهر شب**
نویسنده و کارگردان: قدرت الله شروین، نام گروه نمایشی: ایران زمین، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۱۹۹۹

- ۲۴۳- **استر /داستانی از تورات!**
نویسنده و کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: مرکز تآتر هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان اکتبر ۲۰۰۰!
- ۲۴۴- **قضیه زمهریر و دوزخ**
نویسنده: صادق هدایت، کارگردان: رحیم فتحی‌باران، نام گروه نمایشی: ثالث، محل اجرا: کلن-آلمان؟؟ نوامبر ۲۰۰۰
- ۲۴۵- **افستیوال تآتر ایرانی-کلن ۷**
کارگردان: مجید فلاحتزاده، نام گروه نمایشی: انجمن تآتر ایران -آلمان، محل اجرا: کلن/ آلمان نوامبر ۲۰۰۰!
- ۲۴۶- **اگم**
نویسنده و کارگردان: ابراهیم مکی، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۲۰۰۰!
- ۲۴۷- **اگهی زین به پشت و گهی پشه به زین**
نویسنده و کارگردان: ایرج زهری، محل اجرا: کلن-آلمان ژوئن - ۲۰۰۰!
- ۲۴۸- **داستان ضحاک**
نویسنده و کارگردان: حمید عبدالملکی، نام گروه نمایشی: حمید، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۲۰۰۰!
- ۲۴۹- **شب‌های تآتر کلن / ۳ شتر قربانی**
نویسنده و کارگردان: ابراهیم مکی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش، محل اجرا: کلن-آلمان اکتبر ۲۰۰۰!
- ۲۵۰- **شب‌های تآتر کلن ۱ / یادداشت های روزانه یک دیوانه**
نویسنده: گوگول، کارگردان: رکن الدین خسروی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش-چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ژوئن ۲۰۰۰!
- ۲۵۱- **شب‌های تآتر کلن ۲ / نقالی زال**
نویسنده رضا دانشور، کارگردان: حمید دانشور، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش، محل اجرا: کلن-آلمان آگوست ۲۰۰۰!
- ۲۵۲- **احماسه مرگ**
نویسنده و کارگردان: کاظم شهریاری محل اجرا: پاریس- فرانسه نوامبر ۲۰۰۰!
- ۲۵۳- **اگه سفید**
نویسنده: ابراهیم مکی، کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: کلن-آلمان فوریه ۲۰۰۰!
- ۲۵۴- **جشنواره تآتر ایرانی هامبورگ ۵**
کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: مرکز تئاتر ایرانی هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان اکتبر ۲۰۰۰!
- ۲۵۵- **خوانی دیگر اما تلخ**
نویسنده: مصطفی شفافی، کارگردان: سودابه فرخ‌نیا، محل اجرا: لندن-انگلیس دسامبر-۲۰۰۰!
- ۲۵۶- **داسته گل سرچشمه**
نویسنده و کارگردان: بهمن فرسی، محل اجرا: لندن-انگلیس مه ۲۰۰۰!
- ۲۵۷- **سوؤظن**
نویسنده و کارگردان: ایرج زهری، نام گروه نمایشی: پردیس-مرکز تآتر هامبورگ، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۲۰۰۰!
- ۲۵۸- **اِسوته دلان /سه نمایش همراه**
نویسنده: صادق هدایت، کارگردان: پرویز لک، محل اجرا: لیل-فرانسه ۲۰۰۰!
- ۲۵۹- **انخستین فستیوال پاریس**
کارگردان: جواد دادستان، نام گروه نمایشی: انجمن تآتر در تبعید، محل اجرا: پاریس-فرانسه مه ۲۰۰۰!
- ۲۶۰- **شب‌های تآتر کلن ۴ / آرش کمانگیر**
نویسنده: سیاوش کسرای، کارگردان: سیروس افهمی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش، محل اجرا: کلن-آلمان دسامبر ۲۰۰۰!
- ۲۶۱- **نامه زن به پدرش**
نویسنده: فروغ فرخزاد، کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: مرکز تآتر ایرانی، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۲۰۰۰!
- ۲۶۲- **نامه‌ی زن به پدرش**
نویسنده و کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: تآتر هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان اکتبر ۲۰۰۰!
- ۲۶۳- **مشاوره با سیمرغ**
نویسنده و کارگردان: منوچهر نامورآزاد، محل اجرا: پاریس-فرانسه ۲۰۰۰
- ۲۶۴- **اگملنکونی**
نویسنده: صادق هدایت، کارگردان: پرویز لک، نام گروه نمایشی: نیما، محل اجرا: لیل/فرانسه؟؟ اکتبر ۲۰۰۰
- ۲۶۵- **محاکمه سردبیر یک روزنامه**
نویسنده: ابراهیم نبوی، کارگردان: ایرج زهری، محل اجرا: هامبورگ-آلمان اکتبر ۲۰۰۰!
- ۲۶۶- **اگمئو و ژولیت در کوچه پس کوچه های تهران و راهروهای پیچ در پیچ**
نویسنده و کارگردان: عزت گوشه گیر، محل اجرا: شیکاگو-آمریکا فوریه ۲۰۰۰!
- ۲۶۷- **اگه همه ی عطرها ی عربستان**
کارگردان: رکن الدین خسروی، کارگردان:، نام گروه نمایشی: افتاب، محل اجرا: لندن-انگلیس ۲۰۰۰!
- ۲۶۸- **اوروره جادو و ماه پیشونی**
نویسنده و کارگردان: احسین افصحنی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه، محل اجرا: هامبورگ - آلمان؟؟؟؟ ۲۰۰۰!
- ۲۶۹- **اگه دونه برفی پشت پنجره**
نویسنده و کارگردان: بهروز قنبرحسینی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: هامبورگ و کلن/ آلمان اکتبر ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱!
- ۲۷۰- **دیوان عدل اسلامی**
نویسنده: بر اساس دیوان بلخ، کارگردان: حسین افصحنی، محل اجرا: هامبورگ - آلمان!
- ۲۷۱- **رابعه بنت کعب**
نویسنده: عطا گیلانی، نام گروه نمایشی: ششمین فستیوال تآتر ایرانی-کلن، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۲۰۰۰
- ۲۷۲- **اگه رویاهای آبی زنان خاکستری**
نویسنده و کارگردان: ایلوفر بیضایی، نام گروه نمایشی: دریچه- نار، محل اجرا: براین-فرانکفورت-آلمان ۲۰۰۰!
- ۲۷۳- **یک زن تنها**
نویسنده: داریو فو، کارگردان: حمید دانشورما، محل اجرا: پاریس-فرانسه ۲۰۰۰!
- ۲۷۴- **یک زن تنها**
نویسنده: داریو فو، کارگردان: پروانه سلطانی، نام گروه نمایشی: نینا، محل اجرا: لندن-انگلیس ۲۰۰۰!
- ۲۷۵- **شب‌های تآتر کلن ۵ / بازگشت به تراژدی؟**
نویسنده: محسن یلفانی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش، محل اجرا: کلن-آلمان فوریه ۲۰۰۰!!
- ۲۷۶- **جشنواره تآتر تبعید-پاریس ۱**
کارگردان: جواد دادستان، نام گروه نمایشی: انجمن هنر در تبعید، محل اجرا: پاریس-فرانسه فوریه ۲۰۰۰!
- ۲۷۷- **الدوز و کلاغ ها و عروسک سخن گو!**
نویسنده: صمد بهرنگی، کارگردان: افتنه، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۲۰۰۰!
- ۲۷۸- **امواج!**
نویسنده و کارگردان: بنفشه صیاد، نام گروه نمایشی: نماه، محل اجرا: آمریکا ۲۰۰۰!
- ۲۷۹- **اگه پرت خوک تیزهوش**
نویسنده: رهام شیخانی، کارگردان: حمید احیاء، نام گروه نمایشی: داروگ، محل اجرا: برکلی/آمریکا، سپتامبر ۲۰۰۱!

- ۲۸۰- کاوه آهنگر شاهنامه
نویسنده: حمید عبدالملکی، کارگردان: حمید، محل اجرا: هلند ۲۰۰۱
- ۲۸۱- توراندخت
نویسنده: نظامی گنجوی، کارگردان: ایرج زهری، نام گروه نمایشی: پردیس، محل اجرا: هشتمین فستیوال تئاتر کلن جاده ابریشم نوامبر ۲۰۰۱
- ۲۸۲- جشنواره تآثر تبعید-پاریس ۲
کارگردان: جواد دادستان، نام گروه نمایشی: انجمن هنر در تبعید، محل اجرا: پاریس-قرآنسه یونی ۲۰۰۱
- ۲۸۳- جشنواره هنر ایرانی در حرکت
کارگردان: مسعود والا، نام گروه نمایشی: بنیاد ایرانی در حرکت، محل اجرا: دنهاق-هلند فوریه ۲۰۰۱
- ۲۸۴- جشنواره تآثر ایرانی هامبورگ ۶
کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: مرکز تئاتر ایرانی هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان اکتبر ۲۰۰۱
- ۲۸۵- پیام پناهنده
نویسنده: کافکا / هدایت، کارگردان: ، نام گروه نمایشی: همایش و مرکز تآثر هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ/آلمان ۲۸ سپتامبر ۲۰۰۱
- ۲۸۶- تآثر و ماسک
کارگردان: حمید جاودان، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش - چهره (کلاس های آموزشی)، محل اجرا: کلن/ آلمان سپتامبر ۲۰۰۱
- ۲۸۷- تآثر، جهان، دل آوری
کارگردان: هایده ترابی، محل اجرا: هانوفر/آلمان دسامبر ۲۰۰۱
- ۲۸۸- پیام پناهنده
نویسنده: کافکا / هدایت، کارگردان: ، نام گروه نمایشی: همایش و مرکز تآثر هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ/آلمان ۲۸ سپتامبر ۲۰۰۱
- ۲۸۹- نور و سایه، جهنم و بهشت
نویسنده و کارگردان: شهلا آقاپور، محل اجرا: برلین/ آلمان موزیک/رقص/ تآثر و نقاشی اکتبر ۲۰۰۱
- ۲۹۰- نمازخانه‌ی کوچک من
نویسنده: هوشنگ گلشیری، کارگردان: سوسن رضایی، محل اجرا: آمریکا فوریه ۲۰۰۱
- ۲۹۱- شب‌های تآثر کلن ۶/ زندگی آه، زندگی
نویسنده و کارگردان: منوچهر رادین، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش آوریل ۲۰۰۱
- ۲۹۲- شب‌های تآثر کلن ۷/ تآثر در ماسک
نویسنده و کارگردان: حمید جاودان، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش، محل اجرا: کلن- آلمان سپتامبر ۲۰۰۱
- ۲۹۳- شب های تآثر کلن ۸ / تقابل هنر و سیاست همراه با شعرخوانی
نویسنده: منوچهر نامورآزاد، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش، محل اجرا: کلن/ آلمان شب‌های تآثر کلن دسامبر ۲۰۰۱
- ۲۹۴- سه نظر در باره یک مرگ
نویسنده: مینا اسدی، کارگردان: نیلوفر بیضایی، نام گروه نمایشی: دریچه اکتبر، محل اجرا: فرانکفورت/آلمان ۲۰۰۱
- ۲۹۵- سه نمایش کوتاه (داستان سعدی و زنش و ...)
نویسنده: ایرج پزشک‌زاد، کارگردان: قدرت الله شروین، نام گروه نمایشی: ایران زمین، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۲۰۰۱
- ۲۹۶- خورشید در قفس
نویسنده: ستار لقای، کارگردان: سودابه فرخ‌نیا، نام گروه نمایشی: ادب و هنر آرشام، محل اجرا: لندن-انگلیس فوریه ۲۰۰۱
- ۲۹۷- دنیای عجیب آقای میم
نویسنده و کارگردان: منوچهر نامورآزاد، نام گروه نمایشی: انجمن هنر در تبعید، محل اجرا: پاریس-قرآنسه ژانویه ۲۰۰۱
- ۲۹۸- دوران سیری شده
نویسنده و کارگردان: حسین افصحی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۱
- ۲۹۹- دون کیشوت
نویسنده و کارگردان: فرهاد پایار، نام گروه نمایشی: گوهر- برلین، محل اجرا: هامبورگ-آلمان اکتبر ۲۰۰۱
- ۳۰۰- گزارشی نمایشی چند شعر
کارگردان: حمید دانشور، محل اجرا: پاریس-قرآنسه یونی ۲۰۰۱
- ۳۰۱- ماسک در تآثر
نویسنده: حمید جاودان، نام گروه نمایشی: گروه تآثر چهره (کلاس آموزشی در شناخت و کاربرد ماسک)، محل اجرا: کلن/ آلمان ۲۵ تا ۲۸ سپتامبر ۲۰۰۱
- ۳۰۲- تآثر و ماسک
کارگردان: حمید جاودان، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش - چهره (کلاس های آموزشی)، محل اجرا: کلن/ آلمان سپتامبر ۲۰۰۱
- ۳۰۳- بالکن
نویسنده: ژان زنه، کارگردان: محمد کوثر، نام گروه نمایشی:؟؟، محل اجرا: سانفرانسیسکو- نوامبر ۲۰۰۱
- ۳۰۴- انفجار بزرگ (روخوانی)
نویسنده: هوشنگ گلشیری، کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۲۰۰۱
- ۳۰۵- آقای دن کیشوت
نویسنده و کارگردان: فرهاد پایار، نام گروه نمایشی: گوهر، محل اجرا: برلین- آلمان ۲۰۰۱
- ۳۰۶- دویدم و دویدم
نویسنده: م. آزاد، کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: کلن- آلمان آوریل ۲۰۰۱
- ۳۰۷- طوفان عشق خون‌آلود
نویسنده: صادق هدایت، کارگردان: فرهنگ کسرایی، محل اجرا: کلن- فرانکفورت آپریل ۲۰۰۱-۲۰۰۲
- ۳۰۸- عروسی
نویسنده: چخوف، کارگردان: پرویز برید، نام گروه نمایشی: میترا، محل اجرا: فرانکفورت/آلمان اکتبر ۲۰۰۱
- ۳۰۹- رستوران
نویسنده و کارگردان: سیروس ابراهیم‌زاده، محل اجرا: لس‌آنجلس/آمریکا مه ۲۰۰۱
- ۳۱۰- رضا بیک ایمانوردی
نویسنده و کارگردان: ابرهیم مکی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: کلن- آلمان مه ۲۰۰۱
- ۳۱۱- رویاها و کبوس های اطلس
نویسنده و کارگردان: حمید جاودان، محل اجرا: پاریس- فرانسه فوریه ۲۰۰۱
- ۳۱۲- زناشویی آنارشیستی
نویسنده: داریو فو و فرانکا رام، کارگردان: عیلا رضا کوشک جلالی، نام گروه نمایشی: کارگاه تآثر، محل اجرا: هامبورگ/آلمان فستیوال ششم هامبورگ اکتبر ۲۰۰۱
- ۳۱۳- فستیوال تآثر ایرانی-کلن ۸
کارگردان: مجید فلاح‌زاده، نام گروه نمایشی: انجمن تآثر ایران-آلمان، محل اجرا: کلن/ آلمان نوامبر ۱۶ تا ۲۳ ۲۰۰۱
- ۳۱۴- مینیاتور ایرانی
نویسنده و کارگردان: منوچهر نامورآزاد، محل اجرا: پاریس/فرانسه ژوئن ۲۰۰۱
- ۳۱۵- صحنه، جهان، جسارت / نخستین جشنواره تآثر هانوفر

کارگردان: هایده ترابی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی هانوفر، محل اجرا: هانوفر-آلمان ۵ تا ۷ دسامبر ۲۰۰۱

۳۱۶- آدم و حوا
نویسنده و کارگردان: مسعود اسدالهی، محل اجرا: هامبورگ/فرانسه ۲۲ ژوئن ۲۰۰۲

۳۱۷- نویسنده و کارگردان: -از من تا جنون
نویسنده: هرمین عشقی، کارگردان: فرود حیدری، نام گروه نمایشی: تنها، محل اجرا: کلن/آلمان ژانویه ۲۰۰۲

۳۱۸- اسم زن به زبان آلمانی
نویسنده و کارگردان: یعقوب شکوری، نام گروه نمایشی: ارگ، محل اجرا: کلن-آلمان

۳۱۹- آغاز فصلی سرد
نویسنده: سپیده کوشار، کارگردان: بلا واردا، نام گروه نمایشی: داروگ، محل اجرا: برکلی/آمریکا ۲۰۰۲

۳۲۰- رستم و سهراب
نویسنده: اشعار فردوسی، کارگردان: برادران بدری، نام گروه نمایشی: ساعدی، محل اجرا: فرانسه ۲۰۰۲

۳۲۱- پری ها
نویسنده: شاملو، کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: زنگوله، محل اجرا: بن/کلن-آلمان ۲۰۰۲

۳۲۲- جشنواره تأثر تبعید-پاریس ۳
کارگردان: جواد دادستان، نام گروه نمایشی: انجمن هنر در تبعید، محل اجرا: پاریس-فرانسه یونی ۲۰۰۲

۳۲۳- چند اتفاق ساده
نویسنده و کارگردان: حسین افسحی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه، محل اجرا: پاریس/فرانسه ژوئن ۲۰۰۲

۳۲۴- خیام
نویسنده: اشعار خیام، کارگردان: برادران بدری، نام گروه نمایشی: ساعدی، محل اجرا: فرانسه ۲۰۰۲

۳۲۵- دوپناهگاه
نویسنده: ابراهیم نبوی، کارگردان: مجید فلاح زاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: بن/کلن-آلمان ۲۰۰۲

۳۲۶- داستان زنی که تمام رفت و نیمه برگشت
نویسنده: مصطفی شفافی، کارگردان: سودابه فرخ‌نیا، نام گروه نمایشی: سام، محل اجرا: لندن-کلن ۲۰۰۲

۳۲۷- رویاه به خر خواندن و نوشتن می آموزد
نویسنده: ستار لقای، کارگردان: منوچهر حسین پور، نام گروه نمایشی: در سومین فستیوال پاریس، محل اجرا: لندن-انگلیس ژوئن ۲۰۰۲

۳۲۸- زندگی شیرین ما در کنار اقیانوس آرام
نویسنده و کارگردان: هوشنگ توزیع، نام گروه نمایشی: ۷۹، محل اجرا: سانتامونیکا/آمریکا سپتامبر ۲۰۰۲

۳۲۹- خواستگاری
نویسنده و کارگردان: مرتضی عقیلی، محل اجرا: آمریکا- لس آنجلس اکتبر ۲۰۰۲

۳۳۰- شب‌های کانون تأثر ۹- روخوانی سه نمایشنامه از صادق هدایت
کارگردان: خلیل موحد دیلمقانی/ داریوش ایران نژاد، نام گروه نمایشی: کانون تأثر (مرکز بررسی، روخوانی و اجرای تأثر)، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا ۲۰۰۲

۳۳۱- شتر قربانی
نویسنده: ابراهیم مکی، کارگردان: احمد نیک آذر، نام گروه نمایشی: تأثر-فیلم روند، محل اجرا: کلن/آلمان سپتامبر ۲۰۰۲

۳۳۲- شب‌های تأثر کلن ۱۰- شب شعر، نمایش و نقاشی

نویسنده: شهلا آقابور و حسین دریانی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش، محل اجرا: کلن/آلمان شب‌های تأثر کلن دسامبر ۲۰۰۲

۳۳۳- شب‌های تأثر کلن ۹/ داستان ارتباط هنر خانه و غربت / سخنرانی و نمایشنامه خوانی
نویسنده: بهمن فرسی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش، محل اجرا: کلن/آلمان شب‌های تأثر کلن اکتبر ۲۰۰۲

۳۳۴- زندگی، آه زندگی
نویسنده و کارگردان: منوچهر رادین، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان ۲۰۰۲

۳۳۵- زهره و منوچهر
نویسنده: ایرج میرزا، کارگردان: شاهر کشکین قلم، محل اجرا: پاریس-فرانسه ۲۰۰۲

۳۳۶- خدا پانکها را دوست دارد
نویسنده و کارگردان: فرهاد پایار، نام گروه نمایشی: گوهر، محل اجرا: برلین-آلمان نوامبر ۲۰۰۲

۳۳۷- خر
نویسنده و کارگردان: پرویز صیاد، محل اجرا: آمریکا/آلمان مه ۲۰۰۲

۳۳۸- باران سنگ
نویسنده: شکوه میرزائگی، کارگردان: داوود غلامحسینی، نام گروه نمایشی: بازیگران شهر، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا جولای ۲۰۰۲

۳۳۹- امیر ارسلان
نویسنده: حمید عبدالملکی، نام گروه نمایشی: حمید، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۲

۳۴۰- روز جهانی تأثر ۲۰۰۱
کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش و گروه تأثر چهره، محل اجرا: کلن-آلمان آوریل ۲۰۰۲

۳۴۱- روز جهانی تأثر ۲۰۰۲
کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش و گروه تأثر چهره، محل اجرا: کلن/آلمان مارس ۲۰۰۲

۳۴۲- فستیوال تأثر ایرانی-کلن ۹
کارگردان: مجید فلاح‌زاده، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران -آلمان، محل اجرا: کلن/آلمان ۲۰۰۲

۳۴۳- قویتر از شب
نویسنده: محسن یلفانی، کارگردان: تینوش نظم جو، محل اجرا: پاریس-فرانسه مه ۲۰۰۲

۳۴۴- کابارت ادبی
نویسنده و کارگردان: حسین سروری، محل اجرا: کانادا نوامبر ۲۰۰۲

۳۴۵- کبریت بی خطر
نویسنده و کارگردان: امیر شیروان، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا سپتامبر ۲۰۰۲

۳۴۶- مرگ در می‌زند
نویسنده: وودی آلن، کارگردان: رضا حسامی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه/ستاره، محل اجرا: کلن/آلمان ژوئن ۲۰۰۲

۳۴۷- من به دنبال شما آمده‌ام
نویسنده: مینا اسدی، کارگردان: حسین افسحی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه، محل اجرا: پاریس/فرانسه ژوئن ۲۰۰۲

۳۴۸- موش و گربه
نویسنده: عبید زاکانی، کارگردان: حمید عبدالملکی، نام گروه نمایشی: حمید، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۲

۳۴۹- نان و شراب و دموکراسی
نویسنده و کارگردان: مسعود اسدالهی، محل اجرا: لس آنجلس-آمریکا ۲۰۰۳

۳۵۰- سایه
نویسنده و کارگردان: فرح خسروی، نام گروه نمایشی: اودیسه، محل اجرا: پاریس/کلن ۲۰۰۳

- نویسنده: مجید فلاح زاده، کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: زنگوله، محل اجرا: بن/کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۶۹- **توفان عشق خون آلود**
نویسنده و کارگردان: فرهنگ کسرائی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۷۰- **جسد**
نویسنده: فرهاد مجدآبادی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۷۱- **زن من، شوهر تو**
نویسنده و کارگردان: منصور پورمند، محل اجرا: لندن-انگلیس ژانویه ۲۰۰۳
- ۳۷۲- **میزگرد تأتری**
نویسنده: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش و گروه تأثر چهره، محل اجرا: کلن-آلمان آوریل ۲۰۰۳
- ۳۷۳- **کمدی پیچ در پیچ**
نویسنده: علی رستانی، نام گروه نمایشی: ششمین فستیوال تأثر ایرانی-کلن، محل اجرا: کلن-آلمان نوامبر ۲۰۰۳
- ۳۷۴- **کنسرت برای کودکان ۲**
کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: زنگوله، محل اجرا: بن/کلن-آلمان ۲۰۰۴
- ۳۷۵- **یک شب ایرانی**
نویسنده و کارگردان: میثاقیل نیاورانی، نام گروه نمایشی: سیمپل، محل اجرا: وین-اتریش ۲۰۰۴
- ۳۷۶- **قمر در عقرب**
نویسنده و کارگردان: فرهاد پایار، نام گروه نمایشی: گوهر، محل اجرا: برلین-آلمان ۲۰۰۴
- ۳۷۷- **جشنواره تأثر ایرانی هامبورگ ۷**
کارگردان: رامین یزدانی، نام گروه نمایشی: مرکز تثاثر ایرانی هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ-آلمان ۲۰۰۴
- ۳۷۸- **فستیوال تأثر ایرانی-کلن ۱۱**
کارگردان: مجید فلاح زاده، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران -آلمان، محل اجرا: کلن/آلمان ۲۰۰۴
- ۳۷۹- **فستیوال تأثر ایرانی-کلن ۱۲**
کارگردان: مجید فلاح زاده، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران -آلمان، محل اجرا: کلن-برلین-بن/آلمان ۲۰۰۵
- ۳۸۰- **قره العین**
نویسنده: بهرخ حسین بابایی، کارگردان: مجید فلاح زاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: بن/کلن-آلمان ۲۰۰۵
- ۳۸۱- **سیمرغ در آزمایش**
نویسنده: هانس کریستین آندرسن، کارگردان: میترا زاهدی، نام گروه نمایشی: شاتسروهه، محل اجرا: برلین-آلمان ۲۰۰۵
- ۳۸۱- **رکسانا و هفت خوان پرواز**
نویسنده: شریفه بنی هاشمی، کارگردان: میترا زاهدی، نام گروه نمایشی: شاتسروهه، محل اجرا: برلین-آلمان ۲۰۰۵
- ۳۸۲- **وهم سبز**
نویسنده: فروغ فرخزاد، کارگردان: مجید فلاح زاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: بن/کلن-آلمان ۲۰۰۵
- ۳۸۳- **شوهر اینترنتی**
نویسنده و کارگردان: مرتضی عقیلی، محل اجرا: آمریکا ۲۰۰۵
- ۳۸۴- **زن و شاعر**
نویسنده: شریفه بنی هاشمی، کارگردان: میترا زاهدی، نام گروه نمایشی: صورتک، محل اجرا: برلین-آلمان ۲۰۰۵
- ۳۸۵- **فستیوال تأثر ایرانی-کلن ۱۳**

- ۳۵۱- **کارگاه عروسی**
کارگردان: بهرخ حسین بابایی، نام گروه نمایشی: آموزش برای دانش آموزان، محل اجرا: بن/کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۵۲- **فستیوال تأثر ایرانی-کلن ۱۰**
کارگردان: مجید فلاح زاده، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران -آلمان، محل اجرا: کلن/آلمان ۲۰۰۳
- ۳۵۳- **مرثیه ای برای شکپیر**
نویسنده: شهرز رشید، کارگردان: منوچهر رادین، نام گروه نمایشی: همگان، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۵۴- **گل اطلسی و شب کور**
نویسنده: ناصر حسینی، کارگردان: غلامرضا آل بویه، نام گروه نمایشی: بویه، محل اجرا: باد دورکهایم-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۵۵- **خروس زری، پیرهن پری**
نویسنده: احمد شاملو، کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره، محل اجرا: کلن/آلمان ۲۰۰۳
- ۳۵۶- **رابعه**
نویسنده و کارگردان: عطا گیلانی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۵۷- **رقص استورهای ایرانی**
نویسنده و کارگردان: شاهرخ مشکین قلم نکیسا، محل اجرا: کلن-آلمان آوریل ۲۰۰۳
- ۳۵۸- **طوطی نامه**
نویسنده و کارگردان: مهران تیزکار، نام گروه نمایشی: ماندراگورا، محل اجرا: برلین-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۵۹- **روخوانی برخی آثار سعدی**
نویسنده: غلامحسین سعدی، کارگردان: رحیم فتحی باران، نام گروه نمایشی: ارت، محل اجرا: کلن -آلمان ژانویه ۲۰۰۳
- ۳۶۰- **روز جهانی تأثر ۲۰۰۳**
کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: کتاب نمایش و گروه تأثر چهره، محل اجرا: کلن-آلمان آوریل ۲۰۰۳
- ۳۶۱- **روایهای شکسته**
نویسنده: علی رستانی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۶۲- **رویای ساحل سبز**
نویسنده و کارگردان: بهروز فنبرحسینی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۶۳- **البعثه الاسلامیه الی البلاد الافرنجیه**
نویسنده: صادق هدایت، کارگردان: حمید عبدالملکی، نام گروه نمایشی: حمید، محل اجرا: هلند/آلمان ۲۰۰۳
- ۳۶۴- **آموزش بازیگری**
کارگردان: رکن الدین خسروی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۶۵- **بزرگداشت رکن الدین خسروی**
کارگردان: اصغر نصرتی/سیمین متین، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۶۶- **تا صبح شب یلدا**
نویسنده و کارگردان: بهروز فنبرحسینی، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۶۷- **ایستگاه اتوبوس**
نویسنده و کارگردان: سیمین متین، نام گروه نمایشی: کانون فرهنگی چهره، محل اجرا: کلن-آلمان ۲۰۰۳
- ۳۶۸- **با آفتاب رابطه دارم**

کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران - آلمان، محل اجرا: کلن - برلین - بن / آلمان ۲۰۰۶!

۳۸۶ - !!خرس

نویسنده: آنتوان چخوف، کارگردان: مجید فلاح زاده، نام گروه نمایشی: سکوت، محل اجرا: بن / کلن - آلمان ۲۰۰۶!

۳۸۷ - اعلامیه!

نویسنده و کارگردان: فرهاد مجد آبادی، نام گروه نمایشی: آینه، محل اجرا: هایدلبرگ - آلمان ۲۰۰۷!

۳۸۸ - باز موش باز گربه!

نویسنده: سمیا سید و بهروز قنبرحسینیما سید، نام گروه نمایشی: آویش، محل اجرا: کلن سپتامبر ۲۰۰۷!

۳۸۹ - !!هادی و صمد، ده سال بعد

نویسنده و کارگردان: صیاد - خرسندی، محل اجرا: انگلیس - آمریکا ۲۰۰۷

۳۹۰ - آوای سکوت!

نویسنده و کارگردان: انیلوفر بیضایی، نام گروه نمایشی: نار، محل اجرا: کلن - فرانکفورت - آلمان ۲۰۰۷!

۳۹۱ - !!رمتو و ژولیت و آبگوشت بزباش

نویسنده: افرهیم کیشون / قنبرحسینی، کارگردان: بهروز قنبرحسینی، نام گروه نمایشی: آویش، محل اجرا: کلن / هایدلبرگ - آلمان ۲۰۰۷!

۳۹۲ - صمد از جنگ برمیگردد

نویسنده و کارگردان: پرویز صیاد، محل اجرا: آمریکا!

۳۹۳ - آخرین شب شهرزاد

نویسنده: بهرام مرادی، کارگردان: میترا زاهدی، نام گروه نمایشی: سارا، محل اجرا: برلین - آلمان

۳۹۴ - ابراهیم توپچی و آقا بیگ!

نویسنده و کارگردان: منوچهر رادین، نام گروه نمایشی: همگان، محل اجرا: فرانکفورت / آلمان

۳۹۵ - !!من و عروسک هایم

نویسنده: یوسف فخرایی، کارگردان: آرش خبازدادگر!!

۳۹۶ - !!مثلا فامیلیم

نویسنده و کارگردان: اطمهورث تهرانی، محل اجرا: لندن - انگلیس!

۳۹۷ - !!حافظ

نویسنده: اشعار حافظ، کارگردان: سام و علی بدری، نام گروه نمایشی: سعدی، محل اجرا: فرانسه!

۳۹۸ - !!گزیده های نمایشی ما «ه» نوعی نگاه به تأثر با نیلوفر بیضایی!

کارگردان: احمد نیک آذ، نام گروه نمایشی: فیلم - تأثرونند، محل اجرا: کلن / آلمان از مه تا اکتبر!

۳۹۹ - !!امده آ

نویسنده: ژان ژنه، کارگردان: رکن الدین خسروی، نام گروه نمایشی: آفتاب، محل اجرا: لندن - انگلیس

۴۰۰ - آخرین بازی

نویسنده و کارگردان: محمود استاد محمد، محل اجرا: آمریکا!

۴۰۱ - !!خروس زری پیرهن پری

نویسنده: احمد شاملو، کارگردان: سام بدری، نام گروه نمایشی: سعدی، محل اجرا: فرانسه!

۴۰۲ - !!خروس زری، پیرهن پری

نویسنده: احمد شاملو، کارگردان: ناصر رحمانی نژاد، نام گروه نمایشی: نوا و انجمن تأثر ایران، محل اجرا: آمریکا سپتامبر ۲۰۰۷!

۴۰۳ - !!دیروز - امروز - فردا / نمایش بلند بدون کلام

نویسنده و کارگردان: حسین افصحی، محل اجرا: هامبورگ - آلمان!

۴۰۴ - !!ادیوار چهارم چهره های شب

نویسنده و کارگردان: بهروز به نژاد، نام گروه نمایشی: گروه تئاتر گالان، محل اجرا: انگلیس - لندن!

۴۰۵ - !!روباه با هوش و الاغ احق (به زبان آلمانی) - نمایش عروسکی

نویسنده و کارگردان: مسعود رهنما / نرگس وفادار، نام گروه نمایشی: گوهر مراد، محل اجرا: زالسبورگ - اتریش آپریل!

۴۰۶ - !!زنان و مردان

نویسنده: عطا گیلانی، کارگردان: علی نجانی، نام گروه نمایشی: مرکز نوا! سپتامبر ۲۰۰۷، محل اجرا: کلن - آلمان!

۴۰۷ - !!سلام و خدا حافظ

نویسنده و کارگردان: پرویز کاردان، محل اجرا: آمریکا!

۴۰۸ - !!سه قطره خون

نویسنده: صادق هدایت، کارگردان: صدرالدین زاهد، نام گروه نمایشی: به زبان فرانسه، محل اجرا: پاریس - فرانسه!

۴۰۹ - !!شهر فرنگ

نویسنده و کارگردان: پرویز کاردان، محل اجرا: لس آنجلس - آمریکا

۴۱۰ - !!صمد به جنگ میرود

نویسنده و کارگردان: پرویز صیاد، محل اجرا: آمریکا!

۴۱۱ - !!عشق و چند دورغ دیگر

نویسنده و کارگردان: ضیا مجابی، محل اجرا: لس آنجلس - آمریکا!

۴۱۲ - !!عکس یادگاری

نویسنده: صدرالدین الهی، کارگردان: پرویز کاردان، محل اجرا: آمریکا!

۴۱۳ - !!فالگوشت

نویسنده و کارگردان: منوچهر یکتایی، نام گروه نمایشی: پارسیان؟؟؟، محل اجرا: آلومونتال / کانادا!

۴۱۴ - !!فستیوال تئاتر کودکان

نام گروه نمایشی: ره آورد - معمارنژاد، محل اجرا: آخن - آلمان!

۴۱۵ - ارحام رئیس جمهور می شود، رئیس جمهور آمریکا!

نویسنده و کارگردان: امیر شروان، نام گروه نمایشی: با بازی ارحام صدر، محل اجرا: آمریکا! اکتبر از جوانان ۴۸۶!

۴۱۶ - !!شب تأثر ایرانی در بن

کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: انجمن تأثر ایران - آلمان، محل اجرا: بن - آلمان

۴۱۷ - !!ننه انسی

نویسنده: گوهر مراد، کارگردان: پرویز برید، نام گروه نمایشی: میترا!

۴۱۸ - !!مسافر کوچولو

نویسنده: آنتونی اگزیری، کارگردان: مهدی نمازی، نام گروه نمایشی: آینه، محل اجرا: سوئد

۴۱۹ - مستاجر

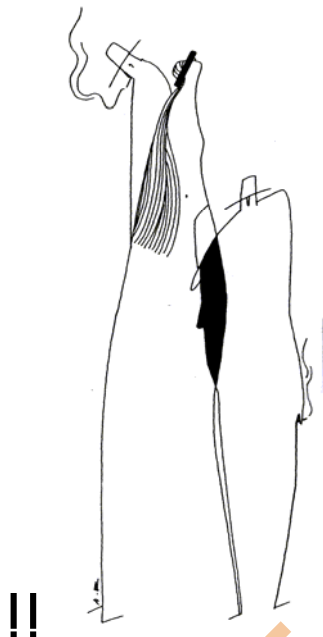
نویسنده: پرویز صیاد!!

۴۲۰ - !!معرفی یک نمایشنامه نویس

کارگردان: اصغر نصرتی، نام گروه نمایشی: چهره/ جشنواره هامبورگ، محل اجرا: هامبورگ - آلمان

۴۲۱ - !!کمدی ایرانی / کمدی اخوی زاده

نویسنده: محمدعلی افراشته، کارگردان: مجید فلاحزاده، نام گروه نمایشی: گروه تئاتر سکوت، محل اجرا: بن - آلمان!

!!

!!

یکی ادو نکته! کوچک!!

ادر ارتباط با تئاتر ایران او تبعید!!

ابراهیم مکی

تبعید در تئاتر و بخصوص در بخش نمایشنامه نویسی ایران عمری دراز دارد و پا به پای اولین قدم‌هایی است که در این راه برداشته شده است تا به حدی که می‌توان ادعا کرد که تئاتر ایران در تبعید پا به عرصه حیات گذاشته است.

همانطور که می‌دانیم تئاتر نوین ایران، یعنی تئاتری که به سبک و سیاق تئاتر غربی است با ترجمه و اقتباس نمایشنامه‌های غربی شروع می‌شود. اولین ایرانی‌ای که دست به ترجمه و اقتباس یک نمایشنامه غربی می‌زند میرزا حبیب اصفهانی است که در زمان ناصرالدین‌شاه، در تبعیدگاه خود، در استانبول، نمایشنامه معروف مولیر به نام «میزان‌تروپا» را تحت عنوان «مردم گریز» به فارسی بر می‌گرداند.

مولیر در این نمایشنامه به انتقاد از رفتار و کردار درباریان لویی چهاردهم می‌پردازد و شاید همین امر یکی از نکاتی باشد که میرزا حبیب را بر آن می‌دارد تا بی‌توجه به نمایشنامه‌های مردم پسند فراوانی که از مولیر به جا مانده است و همه جا نیز با استقبال فراوان رو به رو می‌شوند، این نمایشنامه انتقادی را که درواقع تلخ‌ترین اثر مولیر است و با بی‌مهری کامل معاصرین او مواجه شده است برگزیند و به ترجمه و اقتباس از آن بپردازد.

البته ذکر این نکته بی‌مورد نیست که به اعتقاد اکثر محققین تاریخ ادبیات دراماتیک جهان، میزان‌تروپ شاهکار مولیر محسوب می‌شود و همان رتبه و مقامی را در بین آثار مولیر دارد که هملت در میان آثار شکسپیر.

و اما اولین نمایشنامه‌نویس ایرانی به زبان آذری که **میرزا افتخعلی‌خان آخوندزاده** باشد، تمام نمایش‌هایش را در تفلیس که به اعتباری می‌تواند

۴۲۲- مبارک‌ادر آلمان!!

نام گروه نمایشی: استودیو آریا، محل اجرا: بن-آلمان

۴۲۳- مرشد!و بچه!مرشد!مشکل ازبان!لاگر!!

نویسنده و کارگردان: حسین افصحی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه؟؟؟، محل

اجرا: هامبورگ - آلمان

۴۲۴- مرگ!آن دختر!!

نویسنده: اریل دورفمن، کارگردان: سپیده کوشا، نام گروه نمایشی: داروگ،

محل اجرا: آمریکا

۴۲۵- آهو و پرنده

نویسنده: نمیا یوشیچ، کارگردان: حسین افصحی، محل اجرا: هامبورگ -

آلمان

۴۲۶- این حیوان!شگفتانگیز

نویسنده: آنتوان چخوف، کارگردان: صدرالدین زاهد، محل اجرا: پاریس -

فرانسه

۴۲۷- کافه!اکبر!آقا

نویسنده و کارگردان: هوشنگ توزیع

۴۲۸- افسانه رشدی

نویسنده: بهنام حسن‌پور، کارگردان: حسین افصحی، نام گروه نمایشی:

تماشاخانه، محل اجرا: هامبورگ - آلمان

۴۲۹- افسانه‌های محبت

نویسنده: صمد بهرنگی، کارگردان: سام بدری، نام گروه نمایشی: ساعدی،

محل اجرا: فرانسه

۴۳۰- آقای معلم

نویسنده: مهدی ممیزان، کارگردان: رضا کشانی، نام گروه نمایشی: گروه

همان از ایران

۴۳۱- آقای هالو!در لس‌آنجلس

نویسنده و کارگردان: رضا ژیان، محل اجرا: لس‌آنجلس-آمریکا

۴۳۲- بشین!و بازی!را!تماشا!کن

نویسنده و کارگردان: فرزانه بهرام‌پور، نام گروه نمایشی: بهار، محل اجرا:

کلن-آلمان نوامبر

۴۳۳- بن‌بست

نویسنده: محسن یلفانی، کارگردان: حسین افصحی، نام گروه نمایشی:

تماشاخانه، محل اجرا: هامبورگ - آلمان

۴۳۴- نامه‌ای به وطن!!

نویسنده و کارگردان: پرویز کاردان، محل اجرا: تاتر ویدئویی؟!

۴۳۵- قصه!آقا جمال

نویسنده: زویا زاکاریان، کارگردان: رضا ژیان، نام گروه نمایشی: کارگاه تاتر

تهران، محل اجرا: آمریکا- لس‌آنجلس

۴۳۶- قصه!دیار وادیوار

نویسنده و کارگردان: بهروز به‌نژاد، محل اجرا: لندن-انگلیس

۴۳۷- قهرمان...!!؟؟

نویسنده: صمد بهرنگی، کارگردان: سام بدری، نام گروه نمایشی: ساعدی،

محل اجرا: فرانسه

۴۳۸- ترس!و نکبت!ارایش!سوم

نویسنده: برتولت برشت، کارگردان: صدرالدین زاهد، نام گروه نمایشی: نو،

محل اجرا: پاریس - فرانسه

۴۳۹- تصویر پنجم

نویسنده و کارگردان: حسین افصحی، نام گروه نمایشی: تماشاخانه، محل

اجرا: هامبورگ - آلمان

۴۴۰- هفت!شب!با!مهمانی!ناخوانده

نویسنده و کارگردان: فرهاد آئیش، محل اجرا: فرانکفورت-آلمان.

*

